

1129/9

Ставмувыкса пр'олетаріјсе, бгучт'б'!

264

65.9 (2Poc-6) 32

ГЕМИЧЕВ А. А.

DX

С30

8395K

**БОЛШЕВИК НОГӦН ОЛӦМӦ  
ПӦРТАМ ВКП(б) КРАЈКОМЛЫГ  
ШУӦМСӦ**

КОМИ ПАРТИЗДАТ — 1988

Стефанъ въ предѣлахъ Гречески

GEMIFER A. A.

ПОЛШЕВІКЪ НОТОН ОЛОМО  
ПОРТАМЪ ЕКП(С) КРАЖКОМЪРІС  
ШАМОСЪ

КОПИ ДАРІТІВЪ Т. 1884

Коми-3 *ЯМ*

65.9 (200-6/0)32

~~1929 г. 2-1262а~~

Ставиуымыс пролетарийяс. Огустадь!

C30

264.

ГЕМИЧЕВ А. А.

# БОЛЬШЕВИК НОГОН ОЛӨМӨ ПӨРТАМ ВКП(б) КРАЖКОМЛЫГ ШУӨМСӨ

8395K

ВКП(б) Обкомса секретар А. А. Гемичев йортлөн доклад Сыктывкарса да Сыктывдин районуса партактив собрания вылын 1933 вооса ноябрь 5 лундө.

Г.П.Б. в Лигр.

Ц. 1934 г.

2 | НАЦИОНАЛЬНАЯ  
БИБЛИОТЕКА  
Республики Коми

КОМИ ПАРТИЗДАТ  
Сыктывкар 1933 во.

Отв. редактор *И. Поповцев.*  
Тех. редактор *Н. Киселев*

---

Сдано в производство 1/XII-33 г. Подписано к печати 7/XII-33 г. Вышла  
свет 9/XII-33 г. Упол. Облито № 1247. Партизлат № 12 Формат 72×108/32  
2 печ. листа, 55000 экз. в п. л. Заказ № 76 Тираж 5000 экз

---

Типография Коми ГИЗ-а. Сыктывкар, Коммунистическая, 2.

КОМИ ОБЛАСТЫН УРОЖАЈ ИДРАЛӨМ НУӨДӨМ КУҘА ДА ГО-  
СУДАРСТВО ВОҘЫН ОБЈАЗАТЕЛСТВОЈАС ТЫРТӨМ КУҘА  
ПАРТИЈА КРАЈКОМ ШУӨМ ЈЫЛЫГ

ВКП(б) ОБКОМСА СЕКРЕТАР А. А. СЕМІЧЕВ ЈОРТЛӨН ДОКЛАД

Јортјас! Ме аесым докладөс јука кык пелө. Вој-  
дөр вистала скөтвиқомын крајувса ударникјас елот  
јылыг, а сесса Обком доклад куҘа ВКП(б) Крај-  
ком шуөм јылыг.

I. Скөтвиқомын крајувса сталинскөј ударникјас елот-  
лыг шубижасө вайөдны быд колхозникөч

Урожај идралөм нуөдан мојјасын да пролетар-  
скөј государство воҘын објазателствојас тыртөмни  
Крајувса партијној организација тувсов көңа бөрын  
бөстис зев гырыг вермөмјас.

Та јылыг висталөны со ташөм лыдпасјас, кодјас  
емөс өни кежлө Војвыв крајлөн.

Урожај идралөмсө таво нуөдөма көлөм во сертј  
унжык 96 сурс га плөщяда вылын. А идралөмыс  
мунис буржыка да ештис воҘжык. Арса көңа нуөдө-  
ма 43 сурс га вылын унжык. Көрым ојлосуйтөма  
пөштј кык пөв унжык. Лептөма ежа 60 сурс га.  
Нанлөн валөвөј дохөдыс таво унжык 15-18 миллион  
пуд вылө.

Пролетариат государство воэын, обязательство-  
яс тыртөм муно бура. Итань куэа, вый куэа пос-  
тавкаяс, турун контрактацйа, край тыртис-нын, ко-  
лан во серви тыртис квайт төлысөн воэжык. Ештöны  
картупел да шабди көйдыс ваготовкаяс.

Татчö-жö колö содтыны, мый тауун кежлö Кра-  
йын ештöдöма кылöдчöм да Архангелскса портын  
став вöрсö, кодöс колö вöли лептыны ваыс,—ка-  
тайтöма-нын.

Тайö став вермөмјассö крајувса парторганіза-  
ціја да щöщ мијан областувса парторганізаціја бос-  
тисны колхозык-ударныкјас воэмөстчöм да актив-  
ность јона кыптöм подув вылын. Колхозык-удар-  
ныкјас петкөдлсны ударной ужлыс збыл обраец-  
јас, вöлины партијаон да правительстоон нуöдан быд  
меропријаттöын воэмөстчысөн.

Мијан радејтана вождь Сталин јортлыс лозунг-  
сö олдмö пöртöм вöсна—вöчны став колхозсö  
большевиствс көјөн, а колхозыкјассö—за-  
житочнојөн,—партија вескөдлөм улын, ВКП(б)  
Војвыв Крајком вескөдлөм улын тыш нуöдсö вер-  
мөмјасөн.

Виэодлан-кө колхозыкјас сорныјас вылö печ-  
адын дај мукöдлаын, төрја-нын крајувса слот выв-  
са сорныјас вылö, кытчö вöли воöмаөс колхозыкјас  
мијан край быд пелöсыс, адрим, мыј öнi-нын уна  
колхозыкјас лыдфöны аснысö зажиточнојјасөн. Дај  
мијан областын велуна колхозјасын колхозыкјас  
лыдфöны аснысö зажиточнојјасөн, шуам, Ыбса „Ов-  
мөдчыс“ колхозын, мукöдлаын. Колхозыкјас вiста-

лõны, кушõм ногõм најõ воõдчисны зажиточнõјасõ, кыдї најõ вермаисны ужлунјас вõсна, кыдї најõ тышкасисны кулаккõд да сылы отсасыјаскõд—рвачјаскõд, лодырјаскõд, вõрјаскõд, кодјас сувтõны колхозын чорыд уж дисциплиналы паныд, мунõны паныд ужлун сертї доход јуклõмлы. Кулаклы да сылы отсасыјаслы колõ обезмичка, најõ колхозјасõ сужеõмõн зилõны овны дае вылын, не ужавны, кистны колхозõс пыщкõссаңыс.

### **Скõтвиқõм паскõдтõг Војвыв крајын да Областын колхозник оз во зажиточнõјõ**

Тајõ вермõмјас дырјї, крај паста да област пастаторја-нїн ыжыд вопросõн лõõ скõтвиқõм. Од колõ тõдны, мыј скõтвиқõмын классõвõј враг—кулак торја-нїн јона зилõс вредитны, мед укõдны скõтвиқõм паскõдõмсõ, вескõдны скõтõс кулацкõј пурт улõ.

Скõтвиқõм паскõдõмыд, јортјас, вывтї важнõј вопрос мїјан крајын дај щõщ мїјан областын. Скõтвиқõм сїјõ подулыс мїјан виқму овмõсын. Скõтвиқõм лõõ нырнуõдыс отраслõн мїјан виқму овмõсын.

Социалистическõј скõтвиқõм паскõдõм пыр сõмын мї вермам практическõја пõртны олõмõ Сталин јортлыс индõдсõ—вõчны колхозникјасõс зажиточнõјõн.

Ми-кõ, јортјас, огõ сувтõдõј ас возõ могõн—матысса кадын-жõ вõчны перелом скõтвиқõм паскõдõмын, Војвыв Крајында Комї областын колхозник некор оз во зажиточнõј олõмõ. Скõтвиқõм проблема разрe-

шӱттӱг миҗан вождь Сталин җортӱн сунтӱдӱм моҗас-  
сӱ збыльылӱ олӱмӱ пӱртны ми ог вермӱ.

Тажӱс колӱ чорыда тӱдны да гӱгӱрвоны быдӱн-  
лы, җортҗас!

Скӱгвиҗӱм җылыс ми егӱ-җин ещавыс сорҗитӱӱ.  
Сӱмын делӱ вылас ми вӱчлывлӱм зев еща. Партор-  
гаҗизаҗҗас, колхозправлеҗҗӱс, колхозҗыҗас зев  
омӱла ужалӱны скӱтвиҗӱм паскӱдӱм куҗа, омӱла  
виҗӱдӱны скӱтвиҗӱм вопросҗас вылӱ.

Абу кӱ-нӱ таҗӱ омӱла виҗӱдӱмыс, мыҗла сесса  
мӱсҗаслӱн лыстӱмыс зев улын, кор уна колхозҗасын  
мӱсҗасыс сетӱны сӱмын 1—1½ метрӱн суткӱ? Мыҗ-  
ланӱ кукаҗаслӱн да гырыс скӱтлӱн сӱктамыс, ве-  
сыс җӱт?

Лӱбӱ бостам сещӱм тор, кор миҗан областын  
колхозҗасын емӱс велҗна тырсӱдтӱм җалавиҗҗас. Та-  
җӱ ӱмӱҗ оз виҗтав скӱтвиҗӱм вылад вескоҗа виҗӱ-  
дӱмтӱ? Таҗӱ виҗталӱ сы җылыс, мыҗ ми огӱ органи-  
зованнӱҗа нуӱдӱҗ скӱтӱс тырсӱдӱм. Ош ветлӱдлӱ  
вӱла вылын, вӱла вылын-җӱ ми тырсӱдам скӱтӱс.  
А сы вӱсна 1 колӱны тырсавтӱм җалавиҗҗас!

Со кушӱм делӱмыс миҗан, җортҗас, скӱтвиҗӱмад.

А мыҗ ми вӱчим, мед ескӱ кыпӱдны скӱтвиҗӱмсӱ?

Ми таво вылӱ содтӱм скӱт җурлыд. Мӱднӱгӱн-  
кӱ шуны, колӱм (сохранӱтӱм) молӱсҗыҗакӱс. Бостам-  
кӱ 1933-ӱд вога җанвар 1-ӱд лун кеҗлӱ скӱт җур  
лыд 100 прҗ. туҗӱ, 1933 вога җул 1-ӱд лун кеҗ-  
лӱ лыстан скӱт куҗа лӱб 108,3 прҗент, вӱвҗас ку-  
җа—102,6 прҗент, порсҗас куҗа—101,4 прӱчент, ыҗ-  
җас куҗа—103,1 прӱчент.



Но тајо лоб сбмын-на заводѣтѣм. Мѣан уна-на  
вѣчтѣм, мед ескѣн почѣс шуны: со пѣ мѣ воѣдѣм  
бур, вылын лыстана стада котыртѣмѣ, стадасѣ  
краѣтѣмѣ да с. в.

Со мѣ вѣсна скѣтвѣдѣмѣн ударнѣкѣс крајувса  
слѣтлѣн тѣдчанлунус зев ыжыд. ВКП(б) Крајувса  
Комѣтет шуѣс, мѣ скѣтвѣдѣмѣн колхознѣк-  
ударнѣкѣс слѣтлѣн прѣмѣтѣм наказѣ-  
сыс емѣ мѣан парторганѣзацѣялы дѣ-  
ректѣваѣс, слѣтлѣн шуѣмѣсѣс емѣ быт  
олѣмѣ пѣртана шуѣмѣсѣ: партѣйнѣѣ органѣ-  
зацѣялы колѣ вѣдѣднѣ сѣѣ шуѣмѣсѣс олѣ-  
мѣ нуѣдѣм бѣрыс дај котыртынѣ сѣѣ ну-  
ѣдѣм сѣ.

Жортѣс! Ме торѣн кѣсѣ тѣдчѣднѣ сѣѣ обста-  
новкасѣ, кодѣ вѣлѣ скѣтвѣдѣмѣн колхознѣк-ударнѣк-  
ѣс слѣт вылын.

Слѣт мунѣ слѣт вывса став дѣлегатѣс јона  
ыжыд кыпыдлунѣн. Скѣтвѣдѣмѣн ударнѣкѣс зев ак-  
тѣвнѣѣс вѣлѣны слѣт вылын.

Ударнѣкѣс вѣставлѣсны асланыс ударнѣѣ уж јы-  
лыс скѣтвѣдѣмѣн, на пѣыс мукѣдыс немнас первој-  
на выступајтѣсны. Ударнѣчѣс рѣпортујтѣсны кѣѣ  
најѣ 2-3 во чѣж ужалѣгѣн став кукањсѣ бура быд-  
тѣсны, нѣѣтѣ кукањ налѣн. ез кув, кѣѣ лыстысыс  
кыпѣдѣс мѣсѣыс јѣв сетѣмсѣ, кѣѣ ударнѣчалѣн 100  
порѣ пѣыс 99-ыс колѣны дѣнѣвѣдѣн, кѣѣ скѣтнѣча  
ѣз лѣѣ колѣны нѣѣтѣ јѣлавѣчѣс да мѣскѣс тырсѣдѣтѣг,  
кѣѣ пастук, 2-3 во чѣж пастукалѣгѣн, ез, вошты  
нѣ ѣтѣ душ скѣтѣс.

Тайо ударникјасоо елот вывса став делегатјас поса чолѳмалсны, трибуна вывгыс коммѳдисны гора аплодѳментјасѳн.

Тайо ударникјасыслы елот вылын сеталсны преміјас: вурсан машинајас, костюмјас, вылыс паскѳмјас,—кыѳи шуласны, јурвывсагыс кокулѳзыс паскѳдисны,—часіјас, ружјѳјас да с. в. Со шуам, мијан Коми областыс, Читајевса коммунаыс коњу-ударник бостіс преміја часі.

Скѳтвиѳѳмын ударникјаслѳн крајувса елот шуис ассѳ стамінскѳј елотѳн, а елот вывса став делегатјасоо стамінскѳј ударникјасѳн.

Стамінскѳј ударник—сіјѳ зев почота нѳм. Ударник бостѳ ас вылас мијан раѳејтана вождѳлыс Стамінјортлыс нѳмсѳ. ѳерт таыс ыжыд почотыс оз вермы лоны. Стамінскѳј ударник—абусѳмын почот, сіјѳ нѳмыс скѳтвиѳѳм паскѳдѳмында с. в. ударник вылѳ водтѳдѳ зев гырыс мојас колхозјас јонмѳдѳмын.

Стамінскѳј ударникјаслы сетѳны ударнѳј кнѳжка да морѳсас гѳрд бант. Стамінскѳј ударникѳс пасјѳны крајувса гѳрд нѳгаѳ, кодѳс нуѳдѳ Крајувса Ісполнѳтельнѳј Комѳтет.

Стамінскѳј ударникѳс колѳ кыщавны ыжыд вѳнѳмаѳнѳѳн быд партіјнѳј организацијалы, сѳветјаслы, колхозправльѳнѳјаслы. Стамінскѳј ударниклы колѳ сетны

еешом почот, кудом выло смяон ем пра-  
ваыс, отсавны сылы ужас,

Скөтвиқомын сталинскөй ударнықјаслөн слот  
сувтөдіс уна моқјас социалистическөй скөтвиқом па-  
көдөм куға.

Торја јона колө виқодлыны слотөн лөсөдөм  
да вынсөдөм наказ выло скөтнычалы, лыстығлы  
совхозын, колхозын. Сіјө наказыслөн зев ыжыд  
төдчанлуныс, сіјө шөктө быд колхозныкы нуөдны  
конкретнөй моқјас, мыјјас сајын ем Крајын скөтви-  
қом паскөдөмыс. Сіјө наказјаснас колө бура төд-  
манны. велөдны не сөмын скөтнычалы-лыстығлы,  
не сөмын коңуқлы да пастуқлы, сіјөс шөц колө  
велөдны і быд коммунистлы. Од сіјө наказјаснас зев  
бура сетөны индөдјас кық колө вөдичыны скөтөн, кы  
зі перјыны ыжыд лыстөм, краңығны куқанјасөс да с. в

Скөт јурлыд содтыны кык пөв 1935-өд во пом кежлә

Јортјас! Міјан возын сувтө зев ыжыд моғ скөт-  
виқом паскөдөмын. Ме дыжыд геңеральнөй мо-  
гөн лөө—1935-өд во пом кежлә содтыны  
скөт јурлыд кык пөв. Скөтвиқом удын тајө ко-  
лө лоны программаөн быд колхозлы, быд өікт-  
сөветлы, быд өіктса партјачејкалы, быд колхозса  
партјачејкалы, быд рајкомлы, областувса став ор-  
ганізаціјаслы.

Сөмын татчө-жө і колө шуны, мыј тајө лозун-  
гыд кык пөв скөт јурлыд содтөм јывсыд вермас  
куш лозунгөн і коьны, огө-кө мі, јортјас, өнісан-  
жө бостчөй сіјөс пөртны оломө. Сің-кө тајө моғсө

олөмө пөртны бостомны колө өнйсаң-жө, талунсаң-жө.

Тажө могсө олөмө пөртөмын медвоцца да өтйыжыд ужөн лоө—не лезны усны скөтлы дај вјзны молодњакөс. Тајө могсө сувтөдіс мјан воцө ВКП(б) Крајком, сувтөдіс скөтвјцөмын ударњыкјаслөн крајувса слөт. Тајө могсө мјанлы колө быт пөртны олөмө, дај талун-жө.

Кыці тајө могсө пөртны олөмө? Мі вермам пөртны сөмын тыр да өсөк-кө лоам скөтөс төвјөдны сувтөдөмын (к стойловому периоду).

Скөтөс төвјөдны сувтөдөм сјјө лоө—лөсөдны скөт картајас, вөчны најөс шоныдөн, өшнјјасас пуктавны өсклөјас пуктавны өцөсјас, мудјыны карта гөгөрыс, медым төлыс оз пыр

Практическөј могөн сулалө—таво вылө ставскөтөс јөртны шогмана картајасө.

Но тајө ещана. Өтй тајө ужөн мі өгө вермөј вјзтыны молодњакөс. Молодњаклы колө лөсөдны төрја оланјјас. дај өнј жө лөсөдны мөјјаслы торја кукаңасан јнјас.

Кушөма мі лөсөдчм скөтөс төвјөдөмө, кушөма даөтм скөт картајас? Колө вескыда шуны, мі тајө ужсө нуөдім њекытчө шогмытөма. Шогмана (приспособленные) скөт картајас лөсөдөма сөмын 60 прөч. вылө. 40 прөч. скөтыс кутас төвјыны өмөл картајасын. А кукаңјаслы торја оланјјас абу лөсөдөма.

Адзанынд, јөртјас, кушөм өмөла мі тајө могсө нуөдім олөмө, көт өскө та куца не өтчыд ннн өлө

өрөгитлөн. Тани мукөдјас коробны быдоама пөлбе помкајас, медым вештыны ассыныс оппортунистіческөј виөдөмсө да ужсө тајө зев ыжыд могас. Унаыс кывалылан, өз-пө тырмы ужын, абу-пө стрөйтчан матерјалыс.

Тајө ужын ыекушөм дорјана помка абу да өз вермы лоны. Мјанлы колө быт щөктыны скөтлы бур оланін лөсөдан могсө нуөдны өктөветјаслы, парвјнөј организацијаслы, нуөдны өктјасын да рајонјасын, медым тајө могсө најө быт пөртисны оломө.

Тани омөла ужалөмыс петкөдлө,—мјан уна вескөдлысјас өз вермыны гөгөрвоны, мыј колө кужны көчөјствутны, колө вескөдлыны овмөсөн, петкөдлыны ассыд воэмоетчөмтө, отсавны колхозы лөсөдны да стрөитны скөт карта, лөсөдны кукањјаслы оланін.

Ме щөщ інда і областувса организацијаслы, иа пые Обзулы да Обжолы. Тајө организацијаслы, Обзулы да Обжолы, колө өд вескөдлыны скөтөс төвјөдны сувтөдөмөн.

Скөтөс төвјөдны сувтөдан ужын могыд абу куш оланінјас лөсөдөмын. Ем нөшта і мөд ыжыд мог, сјј—өетны тырмы мөн көрым.

Көрым лөсөдөмын мјан ужыс омөл-жө. Велуна колхозјасын сетчылісны оппортунистіческөј мөвпјаслы, мыј омөл поводда, мыј бытөтө омөл поводда дырјі „турун пуктыны он вермы“.

Со тащөм мөвпјаснад ужалөмыд ыекымын колхозјасөс вәјөдс зев омөл торјө: бөгтам Согкаыс (Сыктывдін р.), Сталин, ыма колхозөс. Гені көкөр

веккөдлөсүс сиктөмөбө турун. Стерт, таыо абу мы-  
жа поводда, а ме ногөн, ем вредительстволөн эле-  
ментјас. А Соскаын-өд, колхоз правменнө кыңа,  
ем партјнөј ячејка, сени секретар Ф. Ја. ТОРЛО-  
ПОВ! Ем сиктсөвет дај сени јуралыс САВИН! Ме јуа-  
ла, көні најө вөліны, кор колхозас, најө нырулын  
сиктөны турун?

Стерт, најө ставныс кыввылааныс горзөны пар-  
тјјалыс Indödjässө оломө пөртөм јылыс, најө кыв-  
вылааныс партјјалыс генеральнөј тујвчсө нуөдөм дор,  
кранитчөны,—ми-пө вернөјөс партјјалы. А делө вы-  
лас ез качавны, мунисны бокыті мыј вөчсө колхо-  
зас, кадын ез петкөдны ердө колхозыс јуралыссө,  
сылыс оппортунистическөј веккөдлөмсө, көт та јы-  
лыс најөс вөлі предупредитөма, щөщ предупредитө-  
ма вөлі і Сыктывдинса ВКП(б) райкомөс.

Тащөм „веккөдлөсүсид“ оз гөгөрвоны, мыј  
партјјалөн лозунгјасид абу кывјас, а тајө лозунгјас  
сајас емөс материалнөј торјас да колө вөлі тыш-  
касны сјјө материалнөј торјассө кранитөм вөсна, та-  
ви-кө бостны—турун кранитөм вөсна, быд килограмм  
турун вөсна тышкасны.

Торја јона өні колө виçөдлыны кө ры м б а л а н с  
учот вылө. Көлө лөсөдны пөрадок көрым рөс-  
кодуйтөмын, сөтавын быд скөт јур вылө весөн, да  
вөчны сјјі, медым көрымсө збыл сојис сјјө вө-  
лыс, сјјө мөскыс, сјјө кукаңыс, кодлы сөтөма.

А мијан унаыс-на овлывлө, кор оз виçны быд  
вомтыр турун. Шуам, со, Палын „Гөрд Арми-  
ја“ колхоз. Сени вөвјасысам, кер катајтанинө, ва-

јѡмаѡо турун, пунктѡмаѡо телегаѡ. Кушѡм амѡ сени  
весѡн вѡвјасѡс верѡѡм! Абу сѡјѡ. Но мед кѡв-нѡи  
ескѡ туруныс вескалѡ вѡвјасыслы. А сѡјѡ абу. Жыи  
турунсѡ телегасыс вѡвјасыс леѡѡмаѡѡ кокулас да  
талалѡны. Зев мѡча, сѡнмаѡ четчана веж турун та-  
лѡѡѡны кок улын! А ѡѡ тајѡ колхозыс нѡшта-ѡ но-  
расѡ, оз-пѡ тырмы скѡтлы турун. Нѡраснысѡ пув-  
мѡны, а мед краѡитны турунсѡ,—сѡјѡс оз аѡчыны!

Ташѡм торјыѡ абу сѡмын „Гѡрд Армија“ кол-  
хозын. Ём ѡ мукѡдлаын. Турун краѡитѡм вылѡ, сѡ-  
јѡс рѡскоѡуѡтѡм вылѡ колѡ зев јѡна вѡѡѡдлыны бы ѡ  
колхозлы. Быѡ колхозлы колѡ ѡнѡ-жѡ артыштны  
став кѡрымсѡ, вѡѡтыны сѡјѡс, ѡе шыбласны, верѡны  
экономѡтѡмѡн, ѡе вѡѡны бокѡ ѡѡас, щѡѡ ѡ рѡѡѡ  
ѡѡас.

А ВКП(б) рајкомјаслы, партјачејкајаслы колѡ  
стѡча тѡѡны кушѡм кѡрым балансыс бы ѡ колх-  
озын, быѡ сѡктын. Тѡѡны ѡнѡсаѡ-жѡ. Он-кѡ куттѡѡ-  
ны ѡнѡсаѡ, сѡ р лѡѡ. Сор лѡѡ сы вѡсна, мыј вѡѡ-  
выв-кѡ оз лѡ артыштѡма кѡрым баланссѡ, он куз  
каѡын шыбытны рајѡн пыщкын кѡрымсѡ колаѡнѡ-  
јасѡ, а кулак да сылѡн агентјасыс аслаѡныс бергѡ-  
дасын тајѡ тортѡ, бѡстасын дај кутасын начкавны  
скѡтѡс. Со кыѡѡ ѡелѡыѡ вермас бергѡѡѡ-  
чыны.

А кулак да сылы ѡтсасысјас став вынѡмыс зѡ-  
лѡны, мед ескѡ начкыны колхозјасыс скѡтсѡ. Колѡ  
став выныс кучкыны скѡтвѡѡѡмын кулакѡн вредѡит-  
ны зѡлѡмјас куѡѡа, нѡѡѡѡ мѡскѡс, нѡѡѡѡ кукаѡѡс ѡе  
сетны кулаѡѡкѡј пурт улѡ. Со мыј вылѡ колѡ мобѡ-

мзуйтны колхозникјасамс дај ужалыс откаалыжас-  
амс став логлуиссө.

### Паскөдны скөтлы көрым база.

Міјан унамс шулөны, скөт көрым-пө оз сузом.  
көрым сузсытөм вөсна-пө лоө кутны скөтвиқөм пас-  
көдөм.

Абу вескыд, јортјас, тајө мөвпыд. Тајө кулац-  
көј мөвпјас, кодјас вайөдөны скөтвиқөм паскөдөмсө  
падмөдөмө.

Міјан Коми областын көрымыд ем мыјда колө.  
Сөмын ми сјөс огө испомзуйтөј. Лоө тырмана, шу-  
ны-кө, мыј міјан мөдпөв виқјас ышкөм ородісны, а  
вөлі став почанлуныс мөдпөвсө ышкыны. А мыјла  
ез ышкыны? Сы вөсна, мыј кывкутөма міјан пар-  
тијнөј организацијјас виқөдісны тајө зев ыжыд ин-  
дөд вылас, оппортунистическөј ескытөмлуныс на пыш-  
кө пыріс воқжык ујас боетсытөз. Тақи лоі ородөма  
мөдпөв ышкөм.

Тајө еща-на. Міјан ем помтөм виқ местајас, код-  
јасөс ещанык уј пунктөмөн почө вөчны бурвиқјасө,  
шуам, кустарыкјас улыс. Колө вөчны вым виқјасө,  
чорыда кутчысны виқ плөшцад паскөдөмө да бур-  
мөдөмө.

Парторганизаціјјасам колө вескөдлыны тајө  
ујнас. Онөз ез вөв конкретнөј вескөдлөмыс. Міјан  
партјачејкаса секретарјас лыфдөны бур торјөн ва-  
ыс вөр катајтөм вылө ужалыс јөзөс мобілизуйтөм.  
Ферт, бур тајө. А колхозникјасөс виқ да му вөчөм



гөгөр кӱтыртӱм партҗачеҗкаса секретарӱн шоча ӱв-  
лылаӱ, оз лыдҗыны таҗӱ уҗсӱ асланыс уҗӱн. А ми-  
җанлы виҗ паскӱдаи план быҗ колӱ тырт-  
ны, локтан воын турунсӱ колӱ бостны  
унҗык тавоса серҗи.

Миҗан воҗын, колхозникҗас да ӱткаалысҗас воҗын,  
сулалӱ могоӱн кӱтыртны ноҗабр тӱлысын, кор абу-на  
да еҗа-на алымҗыс, виҗ весалӱм, кустҗас кералӱм, да  
с. в. Раҗонҗасан колӱ сетны быд колхозлы, быд  
сикталы, быд сиктсӱветалы виҗ вӱчӱм куҗа заданҗӱҗас,  
сетны индӱҗас, мыҗ колӱ вӱчны, медым ваҗӱдны  
виҗҗассӱ колана выҗӱҗ, нуӱдавны васӱд виҗҗас кӱс-  
тӱм, вуц вундӱм, ниц бырӱдӱм, мукӱд уҗҗас. Таҗӱ  
зев ыҗыд могоӱн кӱрым база паскӱдӱмын.

Таҗӱ могоӱс корӱ миҗанҗан боевӱҗ уҗалӱм, бол-  
шеви́стскӱҗа зевтҗылаӱм, та вылаӱ колхознӱҗ активӱс  
мобилизүҗтӱм да на вылаӱ мыҗсӱмӱн став колхознӱҗ  
массаӱс виҗ вӱчӱм вылаӱ кыпӱдӱм.

### Кыпӱдны скӱтвиҗӱмын прӱдуктивносҗ

ВКП(б) Краҗувса комитет миҗан воҗӱ сувтӱдӱс  
ношта уна ғырыс могоҗас. Медвоҗ, 1934 воын колӱ  
кыпӱдны мӱсҗаслыс җӱв сетӱмсӱ 30 пр. вылаӱ унҗык  
1933 во серҗи. Та могоӱс колӱ бурмӱдны скӱтвиҗӱм.  
Лӱсӱдны скӱталы бур оланинҗас, мучкиа дӱчӱрӱтнӱ,  
лӱсӱдны бур кӱрым да мучки вердӱчӱм, шонтӱм ваӱн  
җукталӱм да с. в.

Содтны скӱталыс сӱктасӱ. Быч пиҗанӱс виҗ-  
ны 1—1½, арӱсӱҗ, медым содтны җаҗсӱ

да сизӧн содтыны јај ресурсјас. Быдтыны да виҗны став чоҗвиҗа кукаҗас, балајас да поре маткајас. Воодчыны сы выјӧҗ, медем поројас во гӧгӧрнас вајсны кыкыс.

1934 воын тырӧдны став скӧтсӧ, кодјас вермӧны-на тырсавы да вајны кукаҗ, чаҗ, бала да с. в.

Быд МТФ-ын котыртыны поре виҗан племеннӧј рассадник. Кӧни ӧнӧ абу-на, колӧ лӧсӧдны быд 20 мӧс јур вылӧ ӧви ӧ поре.

Бостыны учотӧ став племеннӧј скӧтсӧ, кыҗ произвольтелјасӧс, сизӧ 1 медбур маткајасӧ да медбура лыстыс мӧсјасӧс. Тајӧ скӧтыслы лӧсӧдны торја бур дӧҗӧр, торја бур вердӧм.

Ставыс тајӧ лӧоны боевӧја ужалӧмлы программаӧн. Та вылын мијанлы јона колӧ ужавны. Колӧ вӧчны сизӧ, медем быд колхоз, бригада ӧнӧ-жӧ бостӧс скӧтвиҗан план лӧсӧдӧмӧ да сизӧ плансӧ олӧмӧ нуӧдӧмӧ.

Тајӧ мӧҗјасӧ олӧмӧ пӧртӧм шӧктӧ парторганизацијаслы нуӧдны конкретнӧја вескӧдлӧм, скӧтвиҗӧмын быд посниторјасӧ пырӧм, тајӧ мӧҗјасӧ олӧмӧ пӧртӧмын колхозникјаслы отсасӧм.

Ме нӧшта-на инда, мыј колӧ тӧдны быд коммунистлы, колхозник-ударниклы,—скӧтвиҗан проблема олӧмӧ пӧрттӧг важиточнӧј колхознӧј олӧмон вермы перјыны.

Колхозса важиточнӧј олӧм бостӧмын ӧви ыҗыд јукӧнӧн лӧӧ 1 сизӧ, медем быд

колхознык лӧн вӧлі аслас мӧс. А миӧн обла-  
тын торја колхозјасын тајӧ индӧдсӧ парвѣялыс са-  
лотірујтӧны. Тајӧ лӧӧ кулацкӧј падмӧдчӧм, кодӧс  
колӧ неммірѣтчѣтӧма жугӧдны да воӧдчыны сетчӧ,  
медым 1934 воын быд колхознык лӧн лӧн-нѣн аслас  
мӧс лӧбӧ кукаӧ.

8395к  
Са-жӧ абу вескыдӧс І сещӧм мӧвпалӧмјас, кор  
лыдфӧдны, мыј бытвӧ колхознык лӧн-кӧ ем мӧс, сес-  
са оз пӧа сылы быдтыны кукаӧ. Тајӧ мӧвпалыс  
јортјас оз гӧгӧрвоны, мыј колхознык лӧн колӧ быдты-  
ны племеннӧј кукаӧ, кодӧн колӧ вежны ассыс пӧ-  
рыс мӧссӧ, мыј кукаӧ быдтӧмыс лӧсӧдӧ колхоз-  
нык лӧн сојан дрӧдукта, налог мынтан істочнык да  
с. в. Та вӧсна мијанлы колӧ быднӧг отсасны кол-  
хознык јаслы породістӧј кукаӧјас лӧсӧдӧмын да  
поскӧ скӧт (поре, ыж да курӧг-қозӧг) лӧсӧдӧмын.  
Колӧ тӧждысны сы вӧсна, медым быд колхознык-  
лӧн вӧлі аслас скӧт. Лӧк колхозӧн лӧӧ сӧјӧ колхоз,  
кодӧ оз котырт та вылӧ колхознык јасӧс, кодӧ оз от-  
сав колхознык лӧн аслыс скӧт лӧсӧдӧмын.

Сӧмын кулакӧс пасвартӧмӧн, кулак лӧн саботаж-  
сӧ жугӧдӧмӧн, кодӧ лӧӧ сыын, мыј бытвӧ абу выгӧ-  
даыс колхозын скӧтвѣдӧмыс, мыј бытвӧкӧ скӧтвѣдӧ-  
мыс вӧјӧ колхозыслы убытка, сӧмын колхозса актѣ-  
вӧс скӧтвѣдӧм паскӧдӧм гӧгӧр котыртӧмӧн пӧаана  
дај лӧӧ пӧртӧма олӧмӧ мијан воӧд сувтӧдӧм тајӧ  
гырыс мојјасыс.

Парторганізаціјаслы колӧ бергӧдчыны чужӧм-  
банӧн скӧтвѣдӧмыс ударнык јаслаӧ, медса-нѣн скӧтвѣдӧ-  
мын сталинскӧј ударнык јаслаӧ, код јасӧе пасӧма

2

НАЦИОНАЛЬНАЯ  
БИБЛИОТЕКА  
Республики Коми



партија Крајком сѣтис мијанам ея сѣмив индѣјас да тудѣјас, а ѿщѣ донјалис мијанаме ужинмѣс, донјалис партѣрганѣзаѣјааме бојеспособностѣс. I сѣјѣ донјалѣмјасас Крајком пасјялис мијанаме вермѣјас.

Онѣ, урожај идралик ужјас да пролетариат госу- дарство воѣын ѣбязатѣлствојас тыртѣм јыаме ми- јан доклад куѣа партија Крајком пасјис:

„Комѣ област паскѣдѣс кѣѣа плѣшщад да тыртѣс тувсов да арѣа кѣѣа планјас, 33 пр. вылѣ сѣдтѣдѣн тыртѣс ѣлѣсудѣчан план, ставнас да срукѣѣ тыртѣс ѣбязатѣлствојас пролетариат госу дарство во- ѣын ѣан, јѣв, турун, картупѣл куѣа да вѣѣис перѣлом кулакјасаме виѣму заготов- кајас куѣа чорыд задаѣѣѣјас перѣѣ- мын.

Виѣнса МТС Комѣ областни, кѣдѣ ко- лан воын да тувсовкѣѣа заводѣтѣгѣн вѣлѣ медбѣрын, полѣготѣѣл кѣтыртѣмсаѣ, Комѣ Обкомѣн выжыд ѣтсѣг ѣѣтѣмѣн (кадр- јасѣн компѣктујѣм да с. в.), петкѣдѣс си уын кѣтыртѣѣм колхозјасѣс воѣын му- нысјас радѣда бѣстѣс Комѣ областын јурнуѣдана рѣлсѣ болшевиѣтскѣј колхоз- јас вѣсна тышкасѣмын“.

Мыј бурыс, кушѣм вермѣјас емѣс мијан партѣ- ганѣзаѣја ужын бѣрја кадѣ?

Вѣрлѣѣм куѣа, јѣртјас, мѣ тавѣ мунам буржыка колѣм во сѣрѣ. Тавѣ нојабр 1-ѣд лун кѣжлѣ вѣрлѣ-

қан плант областон тыртөма 17,3 пр. ыла. А откымын районяс тајо ужын збылыг удалоны болше-вистскöја. Удора район вөрлеқан плансö тыртис но-јабр 1-öd лун кезлö 36 пр. ыла, Луз—26 пр. Бур-жыка мунö вөрлеқом і Комілес куға. Нојабр 1-öd лун кезлö плансö тыртөма 13 пр. Но Комілес комтчö Удораыг да Лузыг, а торја районяс,—Жем-дин, Мылдин да Ічва—ношта јона комтчоны, öни-нын сјö районясыг вөрлеқомын мунöны прорывон.

Вермөмјасөн мi нүөдiм арса гөра-көқа. Көқа плансö лоі тыртөма 100,3 пр. Бура нүөдiм колан во сертi урожај Ідралан уж. Ідралiм регыджык кадөн да ешажык вошөмјасөн. А бостны-кө МТС увса район, мi сені ужсö нүөдiм јона бура, уна пөв бура колөм во дорыг. МТС, кодi колан воö пөштi бьд ужын кыссiс бөжын, таво став ужјассö ештöдiс ка-дөн. І лоiны сјö вермөмјасыг сјөн, мыј партјаөн лөгөдөм полiтотдел МТС-ын удалс збылыг болше-вистскöја.

Буржыка удалөмыг тыдалö со кушөм лыдпас-јасыг. Војвыв районјасын мi содтiм көқа плöщадсö 16 пр. ыла. Сы пыг наң културајас куға 13 пр. ыла, пуктасјас куға 28 пр. ыла. Буржыка нүөдiм проколка. Јул 20 лун кезлö вöлі прополкасö вөчө-ма 62 пр., колөм во тајö кад кезлас 16 пр. вестö. Градвыв пуктасјас-вылыг август 20 лун кезлö јог турун вöлі весалөма 80 пр., 20 пр. весалөма кык пөв. 1932 воö тајö ужсö ез вөв вөчөма. Колөм воö картопел бугрiтөм ез вөв нүөдөма. А таво бугрiтө-ма 77 пр. плöщадсö вылыг. Шабдi колөм воö вöлі

весаалома 396 га вылыс, таво 2040 га вылыс. Таво бура нуодім шабді кером. Октабр 1 лун кежлө сійө ужыс вөлі чікөз ештөдөма. А воьсалөма вөлі октабр 1 өд лун кежлө 93 пр., воьсалөмсө вөлі кура-лөма октабр 20 лун кежлө 87 пр. Колан во тајө ужја-сыс кыссөсны зев дыр.

Бура нуодім прометариат государство воэын обязательствојас тыртөм. Оні кежлө тыртөма һаһ поставка план 100 пр., картопел 100 пр., јөв 98,5 пр., (а колан воө тајө кадө вөлі тыртөма 72 пр.), јај 91 пр., сја-жө бура муніс турун контрактајја план тыртөм: оні кежлө тыртөма 100 пр. Шабді көјдыс куэа тыртөма 83 пр., колан воө вөлі—76 пр., шабді куфел—16 пр.

Ме чајта, мыј мјан областувса парторгаһзајја медгырыс хоэајственно политическөј ужјасын кутіс сувтны воэза радјасө Крајын.

Весіг скөт віэом паскөдөмын заводічіс перелом.

І век-жө, јортјас, положенһө мјан јона-на абу благополучнөј. Мі унатор-на егө вөчөј, мыј щөкты-ліс мјанөс аслас шуөмјасын ВКП(б) Крајком. Сы вөсна і абу-на мјан ужлөн тырбур резултатјасыс.

### Віэму овһөс доһјавтөм абу-на помөз жуғөдөма

Ме аслам докладын көсја большевістскөј аскрті-калыс бісө вескөдны мјан ужын уна суэсытөм да тырмытөмторјас вылө.

Мі егө омөла нуөдөј тувсов гөра көэа. Егө омөла лөсөдчөј урожај ідралөм кежлө, лөсөдчім

шук сјај, медым бостым ижид урожај. Кадым заводитим урожај ідраломсө. Ставыс таяо вескым, збыль.

А кызі нуөдім таяо став ужжассө, кызі ештөдім? Проподка нїөтї култура куца помөт абу нуөдөма.

А еща-өмөј мї сорытлїм öтава (мөдпөв) ыцкөм жылыс? Уча сорытлїм. А öтава ыцкан план орөдімї Орөдім егө сы вөсна, мыј öтавасө ыцкыныс оз поч, а сы вөсна, мыј мөдпөв ыцкөм ылаө вїзөдөмын егө кужөј чегны косностсө, кулацкөј саботажсө. Од мөдпөв ыцкөм куца областувса органїзациясөн сетөм індөдјас ылаын меставывса öткымын „коньор коммунїстјас“ весїг вөлі серадөны.

Быдөн гөгөрвоөны, мыј мїян областөн ем зев уна іспользуттөм плөшщадјас, кодјасөс колө бостны көза плөшщадјас улаө. Выд рајонлы сетөма заданьөјас көза плөшщадјас паскөдөм куца. 1934 воө тувсов көза дырјї мїянлы колө освоїтны 7600 га зыль плөшщад. Мыкө мында-кө мї гөгөрвоам вїзму овмөсын, мїянлы колө вөлі тувсов көза кешлас дөбөдчыны өнї, а реаньыс. А таяо дөсөдчөмыс тувсов гөра көза кешлө мїян областын ез ло. Ежа гөран план тыртөма сөмын 30 прөч. ылаө.

Јуль төлысын партїја Обком пленум ылаын мї зев јона дај чогыда сорытїм ыль вїзјас освоїтөм жылыс. Сешөм вїзјас весалөм жылыс, кодјасөс вөчөм ылаө оз ков вїзны уна ын. А вөчөма таяо ужсө зев еща, нїнөм мында.



Таше петö сöмми öви вывод—вiцму овмöс  
вылö вескодa вiцöдöм вельуна районн  
абу-на жугöдöма.

Тайö выводсö вынөдöм куца вайöдам нöшта  
кымынкö факт.

Бостöй сещöм фактjас, кодjас вöлни Jемдин  
районувса öткымын колхозjасын, кор лодырjас котыр-  
тисны вiц, вылыс мунöм „вай һаӧ“ лозунг улын.  
Тайö лодырjасысла, кулакjасыла отсасысjасыла, код-  
jас көсjоны овны честнöй колхозник сыли вылын,  
районувса организациjамс отпорсö сетны ез куж. Сы  
вöсна i Jемдин районн турун пунктöмн артмис про-  
рывыс. Сijö вö артмис Госкаса (Сыктывдин р) Ста-  
мин һыма колхозын, Зеленецса „Луч“ колхозын.

Мiжан областн вiцму овмöс былö вiцöдöмнн,  
сijөн вескөдлöмнн вельона на паскалöма оппорту-  
низм. Сещöм сорнjас, мыj бытвö „вiцму овмöс мi-  
жаннн не паскөднн, аслыным һаӧ да пунктасjас  
вылын не овны“, öвöц на абу пасвартöма.  
Ташöм мсвпjассö колö чегны, медвоз чегны ком-  
мунистjас пöвсыс.

Областнн вiцму овмöс паскөдöм былö мi-  
жан ем зев гырыс почанлунияс. Матысса кадö  
ми вермам вiцму прöдукта вöчнн не сöмнн аслыным  
суфсымөн, вермам вöчнн i вузöс былö. Ми аслынымс  
вермам обеспечитнн шобдiөн, жежид һанөн. Но та  
былö, кызi ме вiстали һын, колö жугöднн вiцму ов-  
мöс оппортунистическöя донjавтöмсö.

Вiцму овмöс донjавтöм куца торjа-һын колö  
кучкыны воjывса районjасын. Öд факт сijö, мыj

мијан област војвыв рајонјасын зев бура быдмёны дај воёны не сомын наа кумтурајас, а воёны градывв пуктасјас, огурчі, свеклө, помідор. Областын шөр урожајыс таво воіс гектарыс су—12 цент., а војвыв рајонјасын—12,5 ц. id—11,5, војвыв рајонјасын 11,9 ц., зөр—11,3 ц., војвыв рајонјасын—11,7 ц., аңкыщ—10,3 ц., војвыв рајонјасын—11,5.

А сек-жө Војвыв рајонјасас зев уна ендөдөм мујас кулөны. Емөс керкајас бердас пуктытөм градјас. Шугыр сиктсөветын (Мылдин р.) градјасыс тырөмаөс јогөн, абу нуөдөмаөс прополкасө, көв ескө, градјасыс і зев матынөс сиктсөветсаһыс, пөшти бердас.

Мылдин рајонын локтан вога тувсов көза план орөдан опасност вел ыжыд, оз-кө ВКП(б) Рајком өні-жө приміт чорыд мерајас да збылыс оз бостыи лөсөдчыны тувсов көза кезлө. Рајкомлы колө өні-жө заводитны мобілізујтны колхоһыкјасөс да ужалыс өткаоысјасөс тувсов көза кезлө лөсөдчөм вылө. Дај чорыда шөктыны ужавны візму бердын ужалыс аппаратөс да спеціалістјасөс, а најө сені ужалөны торја-һін жока.

Візму овмөстө оппортуісвіческөја донјалөмыд вайөдіс сетчөз, мыј өткымынлаын колана ногөн колхоһыкјаслы өнөз-на абу вісталөмаөс зажіточнөјө воан тујсө. Мі зев унаыс віставлім, кушөм сіјө зажіточнөј колхоһыкыс, а кызі сетчө вонысө, кызі бостны ужалун вылө ыжыд доход, медым воөдчыны зажіточнөјө, колхоһыкыс вісталім омөла.

Кад ын сесса гөгөрвоны дај кутны төд вылын мјан вождьлыг Сталин јортлыг кывјассө, мыј колхозчык абу өткаоыг, сјө ешажык төждысө өнi ас вөснамс, щөктө јонжыка төждысны колхоз правленьөјасөс, мјанөс. А колды колө төждысны? Мјанлы, коммунистјаслы. А мi, коммунистјас, омөлаын ескө вiсталим колхозчыклы зајiточнөјө воан тујсө, но i омөла векөдлим тајө став ужјаснас.

Богтам сешөм тор. Мјан областын быд крестанын керкаын ем iзкi. А мыј тајө лоө? Тајө лоө, јортјас, мыј лодырлы, гусасылы кувны оз ков, сөмын ов. Гусалис колхознөј му вылыг Һаң да гортас аслас iзкiөн i iзыштiс. Мыј сесса сылы. А мелычаад-өд вермасны гөгөрвоны. Государстволы тајө паныда фелө, вајө государстволы векыд ушщерб. А тајө омөлтөрјислы паныд честнөј колхозчыкјасөс Һекөд ез котырт, ез котыртны колхознөј ембур весна когасны.

Сиктсөветјаслы колө пырыг-пыр бырөдны гортса iзкiјас вылын Һаң iзөмсө, дугөдны государстволы паныда тајө фелөсө, дај щөщ тупкыны тујсө гусасылы колхознөј да государственнөј ембур дiнө.

Либө мөд тор. Уна колхозын шабдi вөчны сетөмаөг колхозчыкјаслы ас орданыс. А тајөн өмөј оз сетсы поҗанлаун гусаваныны колхознөј ембур? Тајө оз-өмөј вај колхозлы убыток? Тајөн бара-жө гусасылы вөла сетсө, а честнөј колхозчык ешажык бостас лунуж вылө доход.

Ташдөм примерјастө пөчө һөштә вәјдөннә. Шуам, шеп өктөм котырттөм вәјө колхозам убытка, чинтө честнөја удамыс колхозчыкымы лунуж вылө доходсө. Онөч вельуна колхозаөн варттөм, сјө бара-жө чинтө лунужмыс донсө. Колө өдјө ештөднә вартөм, һе лезнә таскајтчыны һаһам, чорыда вјзны колхознөј собственност.

### Тырытөма һуөдөө тыш кулаккөд

Мјан Обком доклад куһа партија Крајком өнә пасјс:

„Көв ескө Комі Обком шедөдис (медсәһн бөрја кадын) перелом вјзму заготовкајас куһа кулакјасөн чорыд заданнөјас тыртөмын, торја районјасын—Сыктывдінса, Јемдінса да Кулөмдінсә районјас ез пөртнә олөмө партија Крајкомыс јун 28-өд лунса шуөмсө кулаккөд тышкасөм чорчөдөм јылыс, сјө тыдалө сыыс, мыј колхозјас јона јөгөсөмәөс кулак да классовочуждөј элементјасөн, кодјас уна колхозјасын сујсөмәөс вескөдләмө“.

Крајком һөштә апрел төһымын-на мјанөс шөктылс прөверитнә колхозјасыс вескөдлыс составсө да сетчө сујсөм кулакјасөс вөтаныны.

А кызј тајө һөдөсө мј пөртим олөмө? Тајө һөдөыс мјан абу-на помөч пөртөма. Вельуна колхозјасын на кулакјас колөмәөс да һуөдөны сені вредитан уж. Та јылыс зев бура гјжөма „Правда Севе-

а" гачетин ВКП(б) крајкомса секретар Конторин орт статвајасын. Артмб, мыј мијан парторганизация уна чвеноын-на ез бостны тбд выло урокјассб, ез-на велавны адзыны классбвбј враглыс ужсб да ердбдны сјбс, оз-на кужны адзыны врагбн нубдан выл мабнврјассб.

Кбнб кулачествокбд тышыс вблб жбб, сенб кулак ассыс ужсб нубдбс вбссбн, сујбс колхозјасб, саботбрујтбс став меропрбјавтвбјассб, саботбрујтбс чорыд заданбнбјас мынтбм. Та боксан зев петкбдла-на Јемдбн рајбн.

А сенб, кбнб кулакбс топбдбмыс вблб сорыд-жык, кулак корбб да нубдб зев муфбра ассыс „ужсб“. Тбдчана да тыдалана та боксан кулакјаслбн „ужыс“ Палса „Гбрд армбја“ колхозын. Тажб колхозас госуларство вбчын ббјазателствојас вблб мынтбма. А госуларствобы ббјазателствојас тыртбмыдбд лбб бблшевбстскбј колхозлбн бвб ыжыд петкбдласбн. А збылысб колхоз пыщкбсас мунлбс дугдывтбм классбвбј кос. Об сенб брбгадјассб вблб лбсбблбмабс кулак самбн. Об брбгада аслас составнас чбк кулацкбј, мбд брбгада — вбвлбм гбл крестанасы. Гбл крестаналбн брбгада нубдбс тыш кулацкбј брбгадаыскбд. Јуралыбнас кулацкбј брбгадаас вблб ачыс колхозса предббдательыс, аслас рбдвужыскбд. Мыј вбчб вблб тајб кулацкбј брбгадаыс, кулацкбј позыс? Кыббдб лбдырјасбс. Нань сеталбнн оз лунуж, сертб, а једок сертб да морт сертб. Шабдб сеталбны кбјасб, медым гусасысла кыкыджык вблб гусаваны. Скбтаны тырымбн кбрым оз лбббдны.

І ставыс тајо вѳчсѳ сы мѳгыѳ, мѳдым колхозсѳ кѳтны пыщкѳсѳаыс.

Тајо ужсѳ кулацкѳј позјыслыс ердѳдіс сѳмын крајкомса секретар Конторѳн јорт. А сыѳз Палын волѳны велуна работњыкјас рајоныс, весѳг областыс. А тајѳс на-пѳыс некѳд ес аѳзы, петкѳдлісны клас-сѳвѳј сѳнтѳмлун.

Тајо ыжыд урок, кодыс колѳ вѳчны колана вы-водјас областувса, рајонувса оргањзацѳјаслы дај торја ужалысјаслы. Колѳ кыпѳдны классѳвѳј суслун, кужѳмлун аѳзыны классѳвѳј врагыс гуса мањовр-јассѳ кѳѳ кущѳм муѳерѳс ес вѳвны.

Мѳјанлы колѳ нѳшта ѳтчыд прѳверѳтны колхоз-јассѳ, торја-нын Јемдѳн да Сыктывдѳн рајонјасын.

Колѳ став колхозјасѳс весавны сетчѳ сусѳѳм кулакјасыс. Честнѳја ужалыс колхозњыкјасыс, колхозњык-ударњыкјасыс скѳрлунсѳ вескѳдны кулакјас куѳа. Најѳ ѳтсѳгѳн аѳзыны дај вѳтлавны колхоз-јасыс збылыс став кулакјассѳ.

Став рајонјасын колѳ прѳверѳтны быд кулацкѳј ѳвмѳс, кыѳі најѳ тыртѳны став сѳкас чорыд заѳањ-њѳјас. Дај пролетарѳат ѳкѳтатура став чорыдлунѳн быѳ щѳктыны кулакѳс мынтыны чорыд заѳањ-њѳјас.

**Ужалыс ѳткаоысјасѳс колхозѳ кыскѳм куѳа  
паскѳдны массѳвѳј уж**

Бѳрја кадѳ (тувсов кѳѳасѳњ) ужалыс ѳткаоыс-јаслѳн колхозјасѳ пырѳм мунѳ ѳмѳла. ѳѳѳ помкаѳн таын лѳѳ сѳјѳ, мыј колхозјас мѳјан јѳгѳссѳмаѳѳ клас-

сово-чуждöй jözön. Ужалыс öткаоыс адçö, мыј ку-  
лакјас емöс-на колхозјасын, мыј накöд жеб косыс,—  
адçö дај оз пыр колхозјасö.

Мöдарсаң, jортјас, колö вескыда шуны, мыј  
ужалыс öткаоысјаскöд мi огö ужалöј. Мiјан облас-  
тын уналаын вунöдöмаöс ужалыс öткаоысјас пöв-  
сын уж нуöдöм куға партiјалыс индöсö. Вунöдö-  
маöс, көв ескö мiјан областын гöм да шöркөд-дем  
кресъана овмöсыс жынjыс ез-на пырны колхоз-  
јасö.

Ужалыс öткаоысјаскöд мiјан ужсö нуöдöны  
сöмын секи, кор, шуам, колö щöктыны поставкајас  
мынтыны мiбö тыртны контрактацiја план. Дај секи-  
на колана ногөн ужсö оз нуöдны.

Вайöда öтi пример. Çелеңечын (Сыктывдин р.)  
Вылыс Кортыбöжын олö гöмә олыс крестанка Помiна  
Натамла. Сылы тулыснас сiктсöвет сетiс көçан план,  
а сылыс мусö көçiс Помiн Васiмeј, көçiс вiт пудов-  
нәув. Көв ескö нораслiс Помiна Çелеңечса сiкт-  
сöветö, сетлiс норасöм сiктса сүдö, но ставыс, вес,  
нөкод ез примiт мера, ставныс кiнас шеныштiсны  
да ыстiсны мукöдјас дiвö. Ез отсавны ужалыс крес-  
танкалы. А поставкајас мынтыны щöктыны гортö-  
чыс воывлöны быдлун. А прöверитны мучкi-ö сы-  
лы пуктöма поставка ыждаыс, нөкод абу гөгөр-  
воöма. Сiјөн i лöма сiçi, мыј Помiналы нәң пос-  
тавка пуктöма 25 кгр. пыçдi 29 кгр., дај мусö  
нöшта вiт пудовнәув гөрис Помiн (шöркөд-дöма  
оыс, кодi поставкајас мынтö зев омöмә). Тавыс тi  
адçанныд, мыј Çелеңечын ужалыс öткаоысјасöс.

колхозјас дінө матыстөм пыды ылыстөны, өтдор-  
төны. I сені тувсов көңасаң нөтi морт ез пыр кол-  
хозјасө. I мыжаөс тани өктсөвет, сені важ јуралыө  
Ігнатов да партјачејка.

Кыңи донјавны өткаолыөјаскөд ужавтөмсө?—  
Практика ылыны вескыдыв өппортуңизмөн, i не-  
кыңи мөдног. I ташөм өппортуңизм практикасө колө  
чегны дај чегны регыдја кадөн.

Таво ундык колхозас областын бөстисны ыжыд  
урожај. Став ужсө асыныс нуөдисны коман во сер-  
тi јона бура. Коман воө кө честнөја ужалыс колхоз-  
ныкјас уждун ылаө бөстисны һаһөн шөркөддема  
2-3 кгр., таво бөстөны 3-4 кгр. А картопел лунуж  
ылаө таво воө јона уна комөн во сертi. Емөс кол-  
хозјас, көнi лунуж ылаө воө һаһыс 6 кгр.

Колхозјасын честнөја ужалөмөн важ гөм кре-  
тана вооны зајточнөјө. „Југөр“ колхозыс (Пажга  
өкт, Сыктывдин р.) колхознык Коңухов Оңдрөј  
Петрөвич, важөн өвлөма зев гөма, таво честнөја  
ужалөмөн бөстө 102 пуд һаһ, 170 пуд картопел,  
270 метр јөв. Либө сјө-жө колхозыс Оверина Ан-  
тоңина, важөн өлөма бобылөн, өвлөма өмөлик пыв-  
санкөд керкаын, таво колхозын честнөја ужалөмөн  
бөстө 56 пуд һаһ, 99 пуд картопел, 140 метр јөв  
да мукөд торјас. А өлөны һаө пыскөд кыкөн.  
Либө Керчомјаса „Базис“ колхозыс важ гөма олыө  
Ладанова һылыскөд бөстөма 130 пуд һаһ, 188  
пуд картопел, 10 дод турун, 120 метр јөв да 180  
шайт сөм.



Тащом примерјастѣ почѣ вайѣдни зев уна. А тајѣ примерјасыс-нѣ ѣткаолюсјас пѣвсын массѣвѣѣ уждѣ нуѣдѣм вылѣ абу ѣмѣѣ зев јѣн ѣружјѣ?

Ужалыс ѣткаолюсјас возын мјан колхозјас лѣн ем мыјѣн ошјысны, ошјысны, медым кыскыны најѣс колхозјасѣ.

Колхозјасын ѣнѣ бурѣщ мунѣ лунужјас сертѣ доходјас јуклѣм. Тајѣ ыжыд политическѣѣ кампанъѣсѣ колѣ пѣртны јѣн воропѣ ужалыс јасјас колхозјасѣ кыскѣм куча. І тајѣ уждѣ мјанлы колѣ быѣ вѣчны.

### Вѣзну овмѣсѣн вескѣдлѣмыс жутѣдны самѣвѣк веркѣсѣлѣ ужалѣм

Партјја Крајком аслас постановленьѣѣн торјѣн ѣндѣс, мыј вѣзну овмѣсын вескѣдлѣмын мјан областын ѣнѣѣна ыжыдалѣ самѣвѣк, веркѣстѣ ветлѣдлѣм. Мѣ беталам уна дѣректѣвајас, но прѣверајтам најѣс зев ѣмѣла. Сѣѣ-жѣ ѣмѣла прѣверајтам партјја ЦК-лыс да Крајкомлыс ѣндѣдјасѣ ѣлѣмѣ пѣртѣм бѣрса. Прѣверка колѣмсѣ мѣ ескѣ бытѣѣ і гѣгѣрвоам, дај сы јылыс ѣгѣ ещя-ыс сорњѣтаѣѣ. Сѣмын практыческѣѣ выводјасѣ тајѣ асланым сорњѣјасыс ѣгѣ вѣчѣѣ. А важѣн-ын кѣд сѣјѣс вѣчны. ѣд Владѣмир Ільѣч Ленин дај Сталин јѣрт не ѣтчыд вѣставлѣсны, мыј медыжыдыс ѣнѣ ѣсполньѣнѣ прѣверѣтѣмын.

Збылѣ ѣд, сѣјѣ фактјасыс, кодјасѣс ме вайѣдлѣ возын, щук петкѣдлѣны самѣвѣк, колхозјасѣн веркѣстѣ вескѣдлѣм. А тајѣс-ѣд почѣ бырѣдны. ѣз

бмөј-нө поз районсыд 50—60 колхозјастө төднн бу-  
ра, став посниторјаснас?

Ферт-жө, позө. дај бура позө.

А мыј артмө веркөссаһыд вескөдлөмнад, се-  
төм индөдјастө олөмад пөртөмсө прөверајттөгыд.  
Артмөны гырыс өшыбкајас, кодјас кучкө-  
ны колхозјас куға, візму овмөс куға.

Бостам һекымын факт. Бостам сіјө фактсө, ко-  
дөс индс крајкомса секретар Конторин јорт аслас  
ставтајасын сізім разрада сетка куға. Мі лөсөдім  
сеткасө, сетім индөдјас, кызі најөс пөртны олөмө, А  
прөверитһысө, кызі најөс нуөдөһны, вунөдім. Велуна  
колхозын гөрыс да агсаһыс бөстөһны пөштө өтмын-  
да. Сіз-жө өткофөскоф лөі лунужјас мынтөм вврті-  
гөн вөвјас вөтлөһјаслы да машинаө комта сеталыс-  
јаслы. Артмис сіјө, мыј 7 разрада сеткаһыс збөһвы-  
лөсө оз пөргчы олөмас. Артмис лодырјасөс ышөдөм,  
кулацкөј уравһаовка нуөдөм, лунужјас кытчө сурө  
таргајтөм. А таһнад, төдөһмыс, колхозјасыд јонһы  
һытө оз верһыһны.

Лөбө бостам мөд факт візму прөдукта постав-  
кајас куға. Ті төданныд, мыј поставка јылыс за-  
конјасыс партијалөһ да правітелстволөһ вескөдөһма  
ыжыд урожај бөстөм вылө.

А мыј артмис өткымын сиктсөветјасын Сыктыв-  
дін районһың? Артмис сіјө, мыј законсө вежһөдлөһма-  
өс. Со, Часын су бөстөһмөсө 14,5 кгр. гаһыс уһжык  
план сертһыс. Сізі-жө ід, зөр да аһкыщ куға. А  
Челенечын қікөз тајө законсө зүгөһмаөс. Најө пос-  
тавка јывһыс јуөрјассө сеталөһмаөс абу план сертһ-

ыс, а фактыческі кѡѡм сертыс. Сіјѡн сесса артмѡ-  
ма, мыј сіјѡ, коді ез кѡѡ, пышјаліс, кѡсјіс овны гу-  
сасѡм вылын, њањ поставка мынтѡ еща. А честнѡја  
ужалыс ѡткаолыс кѡѡс унжык планын дорыс, а  
сылыс корѡны став кѡѡасыс. Сы пыѡды, медым  
честнѡја ужалыс ѡткаолысѡс ышѡдны, кыпѡдны сі-  
јѡс возѡ кежлѡ кѡѡны планыс унжык, ышѡдны му-  
сѡ паскѡдѡм вылѡ, артмѡ мѡдарѡ.

Ѳткымын јортјас лыѡѡѡны, мыј омѡлыс њіѡм  
абу, кор бостѡны колѡм сертыс унжык њањ. „Бост  
мыј верман унжык, тырт прѡцентјас“—тащѡм ло-  
зунгѡн ужалѡны классѡвѡј суслун воштыс њекымын  
јортјас. А ташѡм „ужыд“ вајѡ віѡму овмѡслы ыжыд  
вред. Ѳд мјѡн законјас быѡ нуѡданаѡс дај најѡс  
вескѡдѡма віѡму овмѡс возѡ паскѡдѡм вылѡ. Віѡму  
овмѡссѡ кыпѡдѡмын најѡ кутасны отсавны сѡмын  
секі, кор мі кутам законјассѡ нуѡдны лучкіа, стѡча,  
кор кутам став выныс когасны закон вежѡдлѡм-  
јаскѡд.

Секі, кор бостѡны њањ поставкајас оз план серті,  
а збылвылѡ кѡѡм плѡщад серті, артмѡ віѡму ов-  
мѡс паскѡдан план орѡдѡм. Оз ло ышѡдѡмыс выл  
мујас вѡчѡм вылѡ. Лібѡ бостѡны-кѡ јѡв налогзакѡ-  
нын іѡдѡм серті унжык, колхозѡнык да ужалыс ѡтка  
олыс оз кутны возыв тѡдны, мыјда најѡ вермас-  
ны нуны рынок вылѡ вузавны јѡв, выј, јај, мыјда  
ескѡ колны аслыныс.

А тајѡ лоѡмторјасыс петкѡдлѡны, кызі омѡла  
ужалѡмыд, законјастѡ вежѡдлѡмыд бергѡдчѡ аслы-  
ным паныдѡн.

### Помоң перестроитны партијнөј уж оиктын.

Сиктын виңму овмөсөн, колхозјасөн вескөдлө-мын партијнөј уж перестроитөмлөн значењыбыс зевыжыд. Сурөсыс перестројкаыслөн — партијнөј сет производство вылын котыртөмын.

Партија ЦК индс, мыј:

„Сиктын ужалөмын выл условіјөјас колхознөј строитељство вопросјас динө конкретнөја бостсөмщөктөны, медем колхозјасын вөлі лөсөдөма јон производственнөј партјачејкајас, кодјас ескө вөлісны топыда јитчөмаөс колхозњикјаскөд, ужалісны асныс производство вылын дај вермісны пуктыны быдлунја вескөдлөм колхозса производственнөј олөмөн“.

А кыңи мијан таяө ужыс мунө?

ВКП(б) Обком ңеважөн прөверітс партијнөј сет перестроитөмсө Сыктивдинса, Јемдинса да Шојнатыса рајонјасын. Прөверкаыс петкөдліс, мыј перестројка нуөдөма формальнөја, кабала вылын. Шуөмаөс, мыј тани колө лоны јачејкалы, канђидатјас группалы, лөбө сочувствујтыс группалы, да та вылын і еновтчөмаөс. Сешөм-жө җелењечын, доңын, Јемдинса рајонын. Коммунистјасыс важмоз колөмаөс служба вылө, производство вылын ужалөны зев-на еща.

А Сыктивдинса да Јемдинса рајкомјас абу-на бостсөмаөс вескөдлынысө лөсөдөм парторгјаснас. **Волуна** парторгјас оз төдны, кушөм могјас сулалө-

ны на воґын, Һекод налы сiҗос абу вiставлөма, абу налы отсавлөмаөг.

Коммунистҗасөс да комсомолҗасөс революционнөҗ теоријаон вооружитан уж пуктөма омөла-жө, көт ескө тајө могыс колхозҗасөн большевистскөҗа вескөдлөмын зев јон вороп. Политика боксаҗ Һеграмотнөҗ коммунист оз саммы вескөдлыны колхозон, оз саммы котыртны колхозникҗасөс большевистскөҗ колхозҗас вөсна, зажиточнөҗ колхозник вөсна коаса-ны, оз вермы тырбура петкөдлыны воґын мунап ромсө.

Колхоз производство вывса партијнөҗ јачејкаҗас-лы уж сурөсыс—соцордҗысөм да ударничество. Тајө централнөҗ җвено. I тајө җвеноас налы колө став вынсыныс кутчисны.

Партијнөҗ организацијаҗаслы аслас ужас колө пыксыны ударникҗас вылө. Кышавны ударникҗасөс почотон, отсавны налы.

А мијан емөс өткымын сещөм колхозҗас, кодҗас ударникҗас вылын смекајтчөны. Леткаса өтi колхозын ударниклы лөма бөр сетны премиясө, лодырҗас, кулак элементҗас кутөмаөг серавны сы вы-лын-да.

Партија да совет власт нуөдлисны дај кутасны нуөдны чорыд кос классөвөҗ враг ташцөм зилөмҗа-сыскөд—ударникөс һајтөстны зилөмҗаскөд. Ме чајта мыј Леткаса тајө колхозас поздысөмаөг классөвөҗ враҗас. Колө прөверитны сiҗө колхозсө.

Ударник—социализм стрөитөмын шөр фигура. Сылы мијансаҗ быдлун колө сет-

ны тыр почот. Мијан ударњикјасыд ем уна, а оңи ударњикјаслөн радыс нөшта содис скөт виқомины сталінскөј ударњикјасөн.

А кыңи ми збыл вылас ударњикјасыскөд ужалам, сетам налы тыр почотсө?

Омөла, јортјас! Бостөј областувса көт кушом учреждениөс, сетыс зев бура тыдовтчас ударњикјаскөд омөла ужаломыс. Бостам потребсојузөс. Јитис ез сјө ассыс ужсө ударњикјаскөд? Ез, ез јит. Овоңна кооперацја оз сет буржык төварјас ударњикјаслы, оз сетавны налы төварјассө өчерөдтөг. Либө ОБОНО. Сјө оз-жө сет торја кокөдјас ударњикјаслыс челајассө школајасө бостомын, школајасас степенија сетомын. Ме ог кут виставны, мыј вермас вөчны ударњикјаслы быд организацја. Но делөыс сыын, медем ударњик вөли ачыс адө дај гөгөрвоө, мыј сылы быдлаын ем почот сы вөсна, мыј сјө ударњик.

Мијан рајкомјас јона сорнитлөны ударњикјаскөд уж нуөдны колөм јылыс, а јуалан-кө—унаө најө рајонын ударњикјасыс,—оз төдны. Ся-жө оз төдны ударњикјассө колхозса партјачејкајас. А тагань сесса зев гөгөрвоана, мыј ударњикјастө төдтөгид оз поң најөс котырты. Оз поң најө вылө мыжсыны практыческөј ужад. Рајкомјас, јачејкајас буракө көсјөны „ужавны“ өти коммунистјас вынөн. Но тајө абу большевикјаслөн виң. Большевикјаслөн партија век вөвлі дај ем вына сјөн, мыј массакөд јитчөма да најөн јурнуөдө.

Колö ударникјас былö мыжсыны стэв могјас нуöдöмын, ужалыг массаöс мобилизуйтöмын. Колö гөгөрвоны, мыј ударникјаскөд ужавтөг он вермы завoйутны колхозјасыг унжыксö.

Партија райкомјаслы кад-нын збылыг бостыны ударникјаскөд ужавны. Ударникјасöс колö матыстны парторгаңизацја уж динö, збылыг бергөдчыны чужөмбанөн ударник-аслаң.

Парторгаңизацјалыг ужсö перестроитөм жылыг ударникјаскөд жеба ужалөм жылыг тајö фактјасыг иöшта öтчид висталöны, мыј колхозјасөн вескөдлөмын самоток ми егö-на венö, вескөдлам веркөссан-на, егö котыргөј сетөм индөдјас олөмө пöртөмсö прöверитөм.

Медым венны сөкыдторјас дај стöча пöртны олөмө мијан возын сулалан могјас, мијанлы ассын-ным вескөдлөмнымöс колö перестроитны збылыг, кывјасан вужны делö былö. Бура төдны колхоз-јасöс, сиктјасöс, став посниторјаснас дај вескөдлы-ны наөн, сетны индөдјас, прöвeрајтны најöс олөмө пöртөм, прöверитөмнас отсавны. Таын öнi медыжыд могыс.

### Паскөдны төвар бергөдчөм.

Ме, јортјас, возын индыли-нын, мыј таво чест-нöја ужалөмөн велуна колхозникјас воисны зајиточ-нöјö. А тајö торјыс-өд сувтөдö выл корөмјас про-мышленност воэö, төварјас вузалан оргаңизацјаяас воэö да парторгаңизацја воэö. А ми практичeскöј

выводјас таыс егö-на вöчöј. Бостöј төвар вузалыс  
организацiјасöс, дасöс-ö најö могмöдны зажиточнöј  
колхозниклыс корöмјассö? Абу дасöс! Налөн оз  
сузсы бур помещеньнöјас, бур төвар сетöм, оз  
тырмы сетыс.

Мiјан торгунтыс организацiјас абу дасöс прi-  
митны сiјö уна төварсö, кодi матысса кадö кутас  
мунны сiктö да кодöс корö колхозник. Мiјан омö-  
лöс тујјас. Öд факт, мыј колан воö омöл тујјас  
вöсна, кооперацiја омöла бергалöм вöсна лöи вузав-  
ны Мурашын областö воыс төварјассö.

Омöла ми лöсöдам тујјас автомобилөн ветлöм  
вылö. А локтан воö правiтельство вермас сетны 10,  
колö-кö 100 автомобил. Öд таво төвнас мiјанö лоас  
котыртöма выл кык МТС. А тајö лöö, мыј мiјан  
тујјас куча кутасны ветлыны уна автомобилјас. За-  
житочнöј колхозник шöктö сетны бур тујјас.

Но тајö еша. Колхозникјаслөн содö культурно-  
бытовöј оланногсö бурмöдöм вылö корöмјас. Уна  
комнатаа керкајас вылö, јаслiјас, клубјас вылö. Кол-  
хозниклыс колö паскöдны вкуссö быдтор вылö,  
искусство вылö. Сiктлыс чужöмбансö колö вежны не  
сöмын производство боксаң, но i öтщöщ культура  
боксаң.

Тајö вопросјассö јоса сувтöдиc В. Л. Иванов јорт.  
Сiјö индиc, мыј мiјан тајö вопросјас кучаыс нiнöм  
вöчтöмыд — ем политическöј тамышасöм. Мiјанлы  
танi быт колö лоны воамöстчысјасөн, пыдысаң  
боетсыны колхозниклыс культурнöј оламсö бурмö-  
дöм вöсна ужö.



## Лучкія јуклыны колхозјасын доходјас.

Јортјас! Міјан воңын өні сулаа өжыд мог, ко-  
дөс бура олөмө пөртөм сајын лоө колхозјасөс воңө  
організаціја да овмөс боксаң јонмөдөм, а сің-жө і  
колхозјасөс воңө быдтөм, сіјө — лучкія јуклыны кол-  
хозјасын урожај да доходјас. А мыј сіјө лучкія до-  
ход јукөмыс? Сіјө лоө — јуклыны став колхозјасас  
сөмын лунужјас серті да уң качество серті. Тајө  
візөс некытөні дај некодлы петны оз поч.

Мі вермасім лунуж вөсна, тыр дона лунуж вөс-  
на косө колхозњікјасөс котыртөм вылө. Да мі бөс-  
тім тани гырыс вермөмјас. Өні колө лучкія јукны  
сіјө урожајсө.

А медем лучкія јукны урожај, колө пырыс-  
пыр-жө тупкыны сіјө шорјасөс, кыті візувтөны бо-  
кө лунужјасыс, мыыс петөны мшнөј лунужјас. Ко-  
лө төдны — колхозса доходјас јукөмын лоө-  
ны вынаөс сөмын сіјө лунужјас, кодјасөс  
бөстөма колхоз производство вылын.

Колө пуктыны пом колхозын лунужјас таргај-  
төмлы да сіјөн колхозњікјаслыс доходсө чінтөмлы.  
А лунужјас таргајтөмыд ем-на міјан уна колхозја-  
сын. Јемдін рајонын кызвын колхозјасас пасјавлө-  
маөс лунужјас отходњікјаслы, весіг сеңтөм „отход-  
њікјаслы“, кодјас вогөгөр пыщкын сөмын өві лун  
ужавлөмаөс государственнөј уң вылын. А Серегов-  
са колхозын собрањөјас вылын пукалөмыс пасјав-  
лөмаөс лунужјас.

Торја колхозјасын і тые өтдөр аңалөмаөс  
лунуж таргајтаніјасөс. Муртса-кө колхозњік кол-

хозыс восковтыштис кушом-кө уж, выlö — лунуж пасёны. А тајо ставыс колхозыслы некушом доход сеттом лунужас.

Со мыј вöсна пыр-жө колө крiтавны став сiјө лунужассө, кодјасөс пасјалөма колхозыс бокын ужалөмыс. Öд сөмын лодырјаслы колө тащом „лунужыд“, код пыр најө злөны нещыштны ужавтом һаһ, нещыштны честнөја ужалыс колхозныкыс ужсө.

Сөмын сещом отходныкјаслы, кодјас гожом быд ужалисны улыс двiнаса затонјасын да Кардорса вöрекспорт заводјасын, крајзу инструкцiја сертi, колхозјас вузалөны һаһ да мукөд продукт государственной донөн. Таыс öпрiч некушом мукөд сiкас отходныкјаслы колхозса доходјасыс оз вермы торјөдчыны пaј.

Сесса торја колхозјасын таргајтөны лунужсө јона гырыс адмињстрaтивнo-упрaвленческой аппарат лөгөдөмөн. Емөс торја колхозјас, көнi адмињстрaтивнo-упрaвленческой аппарат выlö виқомaөс став лунуж пиыс 15—20 пр.. Сiјө артмө секi, кор 40—50 овмөса колхозын кутөны ужыс мездөм јуралыгөс, щөтоводөс, завхозөс дај кладовщiкјасөс. Со, Мылдинса „Пионер“ колхозын весег брiгадiрјасыс вөлөм оз ужавны, а „началькaлөны“ да сыыс лунужас бостөны.

Колө веекөдны тајө öшыбкајассө, чiнтыны налыс лунужсө, медым адмињстрaтивнo-упрaвленческой аппарат кутөм выlö виқомa вөли зев ещa лунуж.

Јона шыбласомаос торја колхозјасын лунужјас-  
нас і Наркомъемлыс 7 разрадө јукөм уж нормајас-  
сө оломө нуөдтөм вөсна. Вөлөм-кө пасјоны өтi лун-  
уж быд сикас уж куца лунса уж норма тыртөмыс.  
А ти-од төданныд, мыј колхозын ем уна сикас уж-  
јас. Емөс сөкыд ужјас, емөс квалификацияа ужалыс-  
јасөс корана ужјас, а емөс і кокчидик ужјас. Сы  
вөсна і лөсөдөма 7 разрада сеткасө, код сертi кок-  
чид ужлыс уж норма тыртөмыс колө пасјыны сө-  
мын 0,5 лунуж, а емөс сещөм ужјас, көнi уж норма  
тыртөмыс колө пасјыны 1,5 лунуж.

Гөгөрвоана, мыј быд ужыс өтмында лунуж ги-  
жөмыд сөмын лодырлы кивыв. Колө вескөдны тајө  
өшыбкасө. Бөгтны табелјассө да сы сертi вы-  
пөв артавны быд колхозчыкыс вөчөм лунужсө Нар-  
комъемөн сетөм 7 разрада сетка сертi. Став мш-  
нөј лунужјассө да не вескыда гижөм лунужјассө ко-  
лө бөр кiрiтавны.

Медым өдзөдны урожај јукөм, талунја шөр мо-  
гөн-жө лоө һаһ вартөм. Асныд ти төданыд, мыј  
варттөм һаһ оз поч јукны, мыј вартөмсө һужөдө-  
мыс щөщ һужөдө урожај јукөм. А вартөмын өдја-  
сыс зев улынөс, сөмын лунсөмөсјасас петалөны  
вартныс. Оз поч тајi һужмасны. Колө котыртны  
суткi чөжса вартөм, дај регыдја кадөн ештөдны  
вартөмсө.

Вартөмын өдсө кыпөдөмкөд өтщөщ колө ка-  
чество вылө јона виçөдлыны. Торја колхозјасын омө-  
ла вартөмаос, уна һаһ колөмаос içас пијас. Колө  
өрдөдавны ташөм лок качествоөн вартөмсө да быт

нуодны мөдпөв вартөм, оз поч лезны колхознөй  
урожаыс нёти тус воштыны.

Шөр могөн сулалө кёйдыс да страхөвөй фонд-  
яс пунктөм. Көв ескө став колхозјасас-нын колхоз-  
никјасыслы јуклісны һаһсө авансөн, уна колхозја-  
сын талунөз абу пунктөмаөс кёйдыссө. Колө бырөдны  
ташөм безобрајјөсө. Кёйдыс пунктөм ем медвозза  
мог колхозјаслөн государстволы објазателствојас  
мынтөм бөрын. Колө пуктыны быд колхозын  
өні-жө тырмымөн став кёйдыссө дај стра-  
хөвөй фондсө.

Колхозјасын урожај јуклөм — сјјө ыжыд помі-  
тическөй мог; өд лучкја урожај јукөм сајын колхоз-  
јасөс возө организајја да овмөс боксаһ јонмөдө-  
мыс да најөс возө быдтөмыс.

ВКП(б) рајкомјаслы, рајЗО-јаслы колө став вын-  
сө шыбытны колхозјасө урожај јукөмөн конкретнөја  
вескөдлөм вылө.

### Вөрлеҙөм јылыс.

Тавоса вөрлеҙөмын вылторјас сјјө, мыј колө  
сетны бур качества экспортнөй вөр. Та куға уна-  
нын сорһтөма, сеталөма колана indөдјас. Колө сјјө  
indөдјассө пөртны олөмө да сетны іменнө бур ка-  
чества вөр. Колө бостны ас кјјө техника, медым  
вескөдлысјасыс агныс вермісны төдны, мыј сјјө  
бур качества вөрыс, медым рајкомса секретарјас  
вермісны конкретнөја вескөдлыны бур качества  
вөр вөчөмөн.

Вымторјөн лоӧ тавога вӧрлеқан уж котыртӧмын і сіјӧ, мыј вӧрлеқомыс мунӧ колхозјаскӧд договор вӧчӧмӧн, колхозјаслы план сетӧмӧн. Тајӧ политикаыс лоӧ јон воропӧн срок кежлӧ вӧрлеқан план тыртӧмын. Колӧ паскыда виставлыны колхозникјаслы, мыј таво ассыныс плансӧ тыртӧм бӧрын налы воча планјас ӱекод оз вермы сетны, і кымын буржыка ужаласны, сымын ӧдјӧ тыртасны ассыныс плансӧ да вермасны бостыны колхоз пыщса ужас.

Сіқ-жӧ ӧткаолиејас куҫа сетӧӧны планјас быд сикт вылӧ. Ужалыс ӧткаолие сіқ-жӧ тыртӧ ас вылас бостӧм заданӱӧсӧ. Но ӧнӧқ торја сиктјасын ӧткаолиејас омӧла ужалӧны вӧрлеқан программа тыртӧмын. Сіқ, ҫеленечын да Јемдін рајонса торја сиктјасын мунӧ јавӧ кулацкӧј саботаж. Колӧ жугӧдны кулаклие саботажсӧ. Ужалыс ӧткаолиејасӧс гӧгӧрвоӧдны вӧрлеқомын на воҫын сулалан могјасӧн да пыр-жӧ котыртны налыс вӧрӧ петӧм.

Колхозјас куҫа сіқ-жӧ колӧ тӧдвылӧ чорыда бостны партија Крајкӧмлие індӧдсӧ, мыј большевистскӧј колхозӧн лоӧ сӧмын сіјӧ колхоз, коді бура ужалӧ вӧр экспорт программа тыртӧмын.

Кылӧдчӧм куҫа. Кылӧдчӧмын вермӧмјасыс лоӧны сы сајын, кущӧма нуӧдам кылӧдчиг кежлӧ лӧсӧдчӧмсӧ. Та вӧсна, кылӧдчиг кежлӧ лӧсӧдчӧмсӧ колӧ нуны ӧнісаӱ, медым тулыс кежлӧ воны гӧгӧрдасӧн.

Кылӧдчӧмын вымторјӧн локтан во лоӧ сіјӧ, мыј лоӧ ӳкӧқ дугӧдӧма транҫитӧн мол кылӧдӧм, став вӧрыс кутас кылӧдчыны пурјалӧмӧн. Помкаыс

тани сыын, мыҗ молӥн кылӥдӥгӥн јона вошӥ бур  
качествоа вӥрыс. Медым ӥе воштыны бур качест-  
воа вӥрсӥ—таво лоӥ пурјалӥма став вӥрсӥ места  
вылас да вайӥдӥма заводјасӥ пурјасӥн. А тајӥ меро-  
пріјаттымыс шӥктӥ мјјанӥс ӥшта јонжыка бостыны  
кылӥдчг кезлӥ лӥсӥдчӥмӥ. Дагтыны став пурјасан  
кӥлуј, понӥм, шывина, ромщина да с. в., медым ту-  
лыс кезлӥ ставыс тајӥ вӥлі даc.

Социалистическӥј визму овмӥс кыпӥдӥмын да  
пашкӥдӥмын, пролетарскӥј государство возын обяза-  
тельствојас ас кадын тыртӥмын, мјјан радејтана  
вождылыс Сталин јортлыс лозунгсӥ—вӥчны кол-  
хозјасӥс большевистскӥјӥн, а колхозчыкјасӥс зајито-  
чнӥјасӥн—олӥмӥ пӥртӥм вӥсна тышкасӥмӥн, Коми об-  
ластувса парторганизација бостис гырыс вермӥјас.  
Из вермы лоны ӥекушӥм ескытӥмлун сыын, мыҗ  
мјјан организација регыдја кадӥн сувтас Војвыв-  
крајса медвозын муныс большевикјас радӥ.

А та вӥсна, јортјас, колӥ чорчӥдны кос кулак-  
кӥд, весавны најӥс колхозјасыс, пуктыны пом ку-  
лацкӥј вредительстволы да саботажлы. Колӥ јона  
јосмӥдны ассыным классӥвӥј суслуннымӥс. Колӥ  
жотыртны колхозса активӥс, медым колхозса актив  
вылӥ мыжсӥмӥн большевистскӥја пӥртны олӥмӥ став  
хозяйственно-политическӥј могјас.

Медгырыс хозяйственно-политическӥј могјас олӥ-  
мӥ пӥртӥм вылӥ кыпӥдны пашкыд массӥвӥј разјас-  
нительнӥј уж колхозчыкјас да ужалыс ӥткаоысјас  
пӥвсын. Вылӥ кыпӥдны социалистическӥј ордысӥм-

лыг знамја, парторганизацијаслы сувтны тајо ор-  
јымас нырнуодысөн, уждалыг јөзөс котыртъсөн.

Колө нуодны быдлунја уж откаолысјас пөвсын,  
најөс медгырыг хоџајственно-политическөј мојас-  
олөмө пөртөм гөгөр котыртөмын да најөс колхоз-  
јасө кыскөмын.

Перестроитны ассыным вескөдлөмнымөс. Пук-  
тыны конкретнөј вескөдлөм колхозјасөн, бырөднъ  
веркөстыг вескөдлөмсө.

Секі мијан возө сувтөдөм мојас лоө пөртөм  
олөмө, ми бостам нөшта гырыг вермөмјас. (Г о р а  
а п л о д і с м е н т ј а с).

**КОМИ ОБЛАСТЫН да ГРАЗОВЕЦК РАЈОНЫН УРОЖАЙ  
ИДРАЛӨМ НУӨДӨМ ЖЫЛЫГ да ПРОЛЕТАРИАТ ГОСУДАР-  
СТВО ВОҒЫН ОБЯЗАТЕЛСТВОЈАС ВІЗМУ ПРОДУКЦИЈА  
КУҒА ТЫРТӨМ ЖЫЛЫГ**

ВКП(б) КРАЈУВСА КОМИТЕТЛӨН ШУӨМ 1933 ВОЙН ОКТАБР 28 ЛУНӨ

I.

Став колхозјасөс большевистскөја, а колхозник-асөс зажиточнөјө пөртөм жылыг Сталин јортлыг лөзунг нуөдөмөн, партија ЦК да Крајком директивајас серти ужалөмөн, кулаккөд да сјө агентјаскөд—вескыдыв да „шугавыв“ оппортунистјаскөд да на-көд мірөн олысјаскөд тышкасөмөн, Коми областу-са да Гразовецк рајонувса организацијаяс вјзму ов-мөс паскөдөмын да пролетариат государство воґын вјзму продукция поставкајас куґа обязательствојас тыртөмын бөгтисны велгырыг вермөмјас.

Коми област паскөдис көза площад да тыр-тис тувсов да арга көза планјас, 33 прөчент вылө содгөдөн тыртис селосүтчан план, ставнас да сро-көз тыртис обязательствојас пролетариат государ-ство воґын һаһ, јөв, турун, картофель куґа да вјз-му заготовкајас куґа, кулакјасөн задаһнөјас тыртө-мын перјис перелом.



Комі областын Вічнса МТС, кодї колєн воын да таво тувсов кѳза заводїтчїгѳн вѳлі медбѳрын, полїтотѳел котыртѳмсаъ да Комї Обкомсаъ ыжыд ѳтсѳгѳн (кадрїасѳн комплектуїтѳм да с. в.), петкѳдіс сы улын котыртѳм колхозїасѳс возын муныгїасѳ да болшевістскѳї колхозїас вѳсна тышкаѳѳмын бѳгтїс Комї областын журнуѳдана рѳл.

Гразовецса раїон тувсов кѳза план тыртїс 100 прѳч. вылѳ, арса кѳза—104 прѳч. вылѳ, урожаї ідралѳм нуѳдіс жеъыджык кадїасѳн, ѳчимѳвѳї да жарѳвѳї ыъаъїас вартѳм помалїс 100 прѳч. вылѳ, ізапод гѳран план тыртїс 100,2 прѳч. вылѳ, паскыда нуѳдѳ агротехнїческѳї ужїас, бурмѳдіс му ужалѳмсѳ, мыї помыс урожаїыс раїон куъа, шѳркѳда лыдѳѳмѳн, сѳдіс 47 прѳч. вылѳ. Јѳв, ыъаъ, турун поставкаїас куъа планїас тыртїс. Лунуж дѳн колхозїасын сѳдіс 50 прѳцентѳз даї вылѳжык. Колхозса ѳвмѳслѳн бурлуныс ѳтка олыс сертї, кыпѳдіс ѳткаолысїасѳн колхозїасѳ пыран вылѳ ы.

Гразовецса оргаъїзацїа уж сертыыс возын вѳлі країын медбѳрын, а таво, бѳевѳїа перестроїтѳмѳн да вескѳдлѳмын канцеларско-бїурократїческѳї методїас шыбытѳмѳн, колхозїасѳн вескѳдлѳмын самѳѳѳк бырѳдѳмѳн, колхознїкїасѳс да ужалыс ѳткаолысїасѳс паскыда мобїлізуїтѳмѳн,—воѳдчїс сещѳм выїѳз, код дырїї раїон медбѳрын кыссыгїас пѳвсыс, петїс країын возын муныс раїонїас лыдѳ.

Гразовецса МТС, полїтотѳел котыртѳмѳн, візму ѳвмѳсса став ужїас нуѳдѳмын, пролетарїат государство возын став ѳбїаветелствѳїас тыртѳмын

бостіс таво медвозза места крајын да лоі примерөн партија вожд Сталин јортлыс лозунг олөмө пөртөмын болшевістскөј колхозјас вөсна да зажіточнөј колхознікјас вөсна—тышкасөмын.

Гразовецса да Віџинса МТС-јас улын колхозјас јонмісны, кыҕ політіка боксаң, сіҕ-жө і организаціја да овмөс боксаң, бура пуктөма сені массово політіческөј да воспітафелнөј уж колхознікјас пөвсын.

Совхозјасын політотделјас котыртөмөн вөчөма перелом совхозса скөтлы грубөј көрымјас лөгөдөмын, објазателствојас тыртөмын да с. в.

## II.

Комі Обком шедөдіс (медса-һин бөрја кадын) велуна рајонын віҕму заготовкајас куҕа кулакјасөн чорыд задаһнөјас тыртөмын перелом, но ськөд өтщөщ Сыктивдін, Јемдін да Кулөмдін рајонјас ез пөртны олөмө партија Крајкомлыс јуң 28 лунса шуөмсө кулаккөд тыш чорҕөдөм јылыс, коді тыдалө сыыс, мыј колхозјас јона јөгөссөмаөс кулак да классово-чуждөј элементјасөн, кодјас уна колхозјасын суйсөмаөс вескөдлөмө. Комі областын јона паскалөма мујас вылыс урожај гусавлөм да гортын пу ізкіјасөн гусөн һаң ізөм, көҕ ескө ужалөны гсударственнөј мельнічајас дај налөн нагруккаыс абу тырмымөн. Тајө, өтікө, отсалө мујас вылыс һаң гусавлөмлы, мөдарсаң-кө, торкө гарнцевөј сбор тыртөм дај отсалө паскавны потребітельскөј да мелко-собственніческөј тетнденціјајаслы.

Кор емөө-нын большевистскöй колхозјас—„Гörd-армејеч“ (Јемдин район), „Гörd мајак“ да „Выл Час“ (Сыктывдин район) да мукöд—Комі областын уна колхозјасын-на уж котыртöмыс сувтöдöма кулак ногон: бригадајас лөсöдавлоны социалнöй признак серти, выл самөн уж котыртöм сизим разрада сетка серти оз нуöдчы да öнөз фејствуйтö партијаөн шыбытöм коман вога вит разрада норма, кодi кутö ас пыцкас кулацкöй уравниловка. Öтувјөн керöм пыцкi, шабди сеталöма нарјалöм да керöм вылö колхозникјас ordö, сы вöсна вермас лоны шабди кöјдыссö дај шабди куделсö гусавлöм. Јона назöн муно нак вартöм, кодi кутö кöјдыс, стракöвöй, көрым фондјас лөсöдöм да доходјас лунужјас серти помöз јуклöм, а тајö бара вермас торкны ужвын вөрö петöмлы.

Став колхозјасöс вöчны большевисткöјөн да колхозникјассö зажиточнöјасö пöртöм јылыс лозунг абу вайöдöма уна колхозјасын быд колхозник вежөрöз, сы вöсна, мыј меставывса организацијајас паскыда тöдмөдöм ужјас сiјö конкретнöй меропріяттöјаснас, кодјас вайöдöны тајö лозунгсö олöмö пöртöмö, ез нуöдны.

Сыктывдин да Јемдин районјасын тувсов кöза вöлi нуöдöма јона сормöмөн, көзiсны чужтывалыгöм кöјдысјасөн, агроправилöјас торкалöмөн, мыј вöсна—крај паста урожај велјона. содöм дырјi—тајö районјасын урожај лоiс омöм да велјона чiнтiс шөркөд петкөдласјассö ставнас Комі областыс,

Вескөдлөмүн торја төдчана сузсытөмторјөн лоо сјјө, мыј көѳажественно-політическөј кампанњөјас нуө-дигөн Коми областын унжык рајонјасас ез вөв паскыда котыртөма социалистическөј ордјысөм рајонјас костын, сиктсөветјас костын, колхоз-колхозкөд, бригада-бригадакөд.

Ежа гөрөмлыс көѳажественно-політическөј значењһөсө донјавтөм, мыј петө велуна рајонјасын оппортунистическөј мөвпјас паскалөмыс да војвылын візму овмөс кыпөдөм вылө гырыс позанунјассө гөгөрвотөмыс.

Тажө һелучкјясыс емөс сы вөсна, мыј областувса да рајонувса велуна организацијјас ез жугөдһны помөзыс самовок да веркөсөањ колхозјасөн вескөдлөм, тајө тыдалө, кызи асланыс индөдјас, сјзжөі Крајкомлыс да ЦК лыс шуөмјас олөмө пөртөм куѳа контрол да прөверка абутөмыс.

Индөм һелучкјясыс-кө инмөны Коми областын велуна рајонјасы, тащөм-жө һелучкјяс емөсі торја колхозјасын Гразовецк рајонын. Гразовецк рајонын медыжыд һелучкјясөн лоөһны кулаккөд да классово-чуждөј элементјаскөд тырмытөма тышкасөм, сјјө тыдалө кулакјасөн чорыд заданњөјас тыртөмыс, лунужјас колхозса производствомыс бокыса ужјас вылө таргајтөмыс да административно-көѳажественној ыжыд рөскөдјасыс. Быд торја колхозјасөн производство планјрујтөм орөдөма Рајзоныс, өһөз нуөдсө өтувја планјас сиктсөвет улын став колхозјас вылө лөсөдөм, мыј торкө быд колхозөн торјөн оперативној вескөдлөмһы.

Лосодом севаборотјас, кызі өтi, ыжыд колана тор урожај кыпөдөмын, уна колхозјасын натураас абу нуөдөма.

Рајкомлөн пыр-на тырмытөм виқөдөмыс совхозјас уж вылө, мыј вөсна торја совхозјасын јөла скөтлөн лыгтөмыс улын, ем гырыг скөт лыдлөн чинөм дај велјона чинө молодњак.

### III.

Комі областувса уна рајонјаслөн, сің-жө і Гравецк дај мукөд рајонјаслөн өткод сузгытөмторја-сөн лооны:

а) өткаоысјас сектор донјавтөм да накөд мас-сово-політическөј, воспитательнөј уж жеба нуөдөм, мыј вөсна јона һөжјө содө коллективјацијалөн быд-мөм. Көңајственно-політическөј кампањһөјасын да государство возын објазателствојас тыртөмөн өтка-оыс јона колтчө колхозјасыг, сіјөн велунаыг сув-төдчө преімушественнөј положенһөө колхозјас дорыс.

б) Колан во сертi ескө урожај idралан ужјас мунисны жеңыджык срокјасө, но і таво најөс велјо-на вөлі һужөдөма, мыј вөсна вөліны вундигөн да сорөмјасө кыскалігөн һаңлөн јона вошөмјас. Мујас вылын-кө і мунис кушөма-кө косасөм вошөмјаскөд, мукөд ужјас дырјi—гумлајас вылын, рынышјасын виқигөн, вартигөн, төлөдигөн, государственнөј склад-јасө, пријомнөј пунктјасө, һаң виқаніјасө кыскалі-гөн тајө тышкасөмыс вошөмјаскөд вөлі јона омөм. Унжык колхозјасын гумлајасө да рынышјасө абу

вевтѳома, најос оз вѳаны, вевтјасѳдыс вѳјало, ѳанъыс щыкѳ.

Рајонувса да улысса партѳјнѳѳ, сѳветскѳѳ органицѳјѳјас ез гѳгѳрвоны, мыј урожај ідралѳм помасѳ сѳмын секи, кор лоѳ тыртѳма ѳязателствојас гѳсударство воѳын, пунктѳма кѳјдыс фондјас да кор лоѳ помалѳма урожај лунужјас сертѳ јуклѳм, дај мыј тајѳ кадѳзыс јона чорыда колѳ вермасны вошѳм-јаскѳд,—сы вѳсна, мед ескѳ ѳанъ ез кѳтае гумлајас вылын, ез пѳгав складјасын да с. в.

Медга-нын терптѳны поѳтѳмѳн лоѳ сѳјѳ, мыј меставывса партѳрганицѳјѳјас колана ногѳн оз бѳстчыны докодјас јуклѳм ужѳ да оз лыѳѳыны тајѳ асланыс ыжыд могѳн ѳнѳја кадын.

в) ѳязателствојас сеталѳгѳн, поставкајас да заготовкајас тыртѳгѳн Комѳ областувса велуна сѳкт-сѳветјасын ем партѳја вѳѳ зугѳм практика, ѳязателствојассѳ сетѳны оз план сертѳ, а збыл кѳѳа сертѳ, закон зуган таѳѳм торјассѳ вѳчѳма ѳе сѳмын колхозјас да ужалыс ѳткаоысјас вылѳ, а весѳг і кулакјас вылѳ.

г) Заготовка нуѳдыс апаратѳ ужалысјасѳ ѳмѳла бѳрјѳма, сы вѳсна велуна пунктјасын прѳмѳтѳм прѳдукцѳјасѳ оз вѳаны да сѳјѳ щыкѳ.

2) Рајонјас, сѳктсѳветјас да колхозјас ез паскѳд-ны косасѳм 1934 вѳса ыжыд урожај вѳсна, ез гѳгѳрвоны, мыј урожај вѳсна вермасѳмыс заводѳтѳчѳ арсан: аскадын ізапод гѳрѳмѳн, кујѳд петкѳдѳмѳн, весалѳм кѳјдысјас чукѳртѳмѳн, пѳјѳм, кујѳд вылѳ

трунда да ізвеска заптөмөн, ви́жас да му́яс кустясые да жо́жасые весалөмөн.

Гразовецк районин райпартактивөн сиктса быд коммунисткөд итөд кутөмөн, контрол да отсөг сетөмөн, медыжыд сузсытөмторјөн лоо ужсө котыртөмын да пунктөмын колхозса партијнөј да комсомолскөј јачејкајаслы да кандидатскөј группајаслы торјөн колана отсөг сеттөмын.

Комі областын Сыктывдин да Кулөмдин районјасын ЦК шуөмјас подув вылын партијнөј сет перестроитөм нуөдөма формалнөја, производство вылын партијнөј сет абу перестроитөма, а Јемдин район партијнөј сет перестроитөмас ез-на і бостсы.

#### IV.

### ВКП(б) Крајком шуө:

#### 1.

Щөктыны Комі Обкомлы Комі областувса райкомјаслы, Гразовецса райкомлы, совхозса да МТСса политотделјаскөд өтвыв да партјачејкајаслы пырыс-пыржө нуөдны практическөј ужјас индөм нелучкјассө вескөдөм могыс, мыј куҗа щөктыны Комі Обкомөс, Комі областувса райкомјасөс да Гразовецса райкомөс областувса да районувса активыс жынсө мөдөдлыны местајас вылө тајө шуөмнас төдмөдөм могыс сещөм ногөн, медым тајө јортјасыс, тырмытөм торјассө вескөдөм куҗа асланыс прөверканас да мерајас примитөмнас шымыртисны став колхозјассө да совхозјассө.

Җанвар толысын кызыны Комі Обкомлыс да  
Гразовецса райкомлыс тајо шуомсө олмө портсм  
ылыс доклад.

2.

Медколанаон да медажыдон кыз немучкijas  
векдодомын, сиз-жө і воқө вылө колхозјасөс політі-  
ка овмөс да организација боксан јонмөдомын лоө  
кулаккөд да сјө агентуракөд —векыдывыв оппорту-  
низмкөд, кызі медажыд опасносткөд, „шуга-  
ывыв“ да накөд мјрөн олысјаскөд чорыда тышкасөм.  
Тајо щөктө кыпөдны классөвөј суслун кызі партор-  
ганизацијаслы зоннас, сиз жө і торјөн быд комму-  
нистлыс.

Комі Обкомлы да Гразовецса райкомлы толыс-  
са срокөн нуөдны прөверка кулакјаслы сетөм став  
чорыд задањөјас тыртөм куҗа (визму заготовка-  
јас, вөрлеқөм да с. в), медем нјөтј кулак овмөс ез  
вермы пышјавны најөс тыртөмыс.

3.

Сіктса парторганизацијасө, сиктсөветјасөс да  
колхозјасөс јонмөдом могыс, ошкыны Комі Обком-  
лыс ужсө областувса партактив пыс 30 мортыс не  
ещажык јортјасөс сиктсөветјасө, колхозјасө јуралыс-  
јасөн да партјачејкајасө секретарјасөн мөдөдом ку-  
җа. Отщөщ нуөдны ужјас районса векдөдлысјаслыс  
составсө јонмөдом куҗа,



Щоктыны Коми Обкомлы нуодны мероприятво-  
яс районувса партактив пыс мыжкө мында жүкөнсө  
вужодны сиктса уж вылө.

Щоктыны Гразовецса РК-ос мододны район-  
увса партактивыс сиктса уж вылө 10 мортыс не  
ещажыкөс.

#### 4.

Щоктыны Коми Обкомлы да став райкомјаслы  
крајын вескөдны сиктса да колхозној јачејкајаслыс  
внѣманьнөсө ужалыс откаолыјас пөвсын, массөвөј  
политическөј уж јылыс ЦК-лыс индөдјас нуөдөм вылө.  
Та могыс прикрепитны районувса партактивөс торја  
сиктјасө, көні емөг-на откаолыјас, массово-полити-  
ческөј уж нуөдөмын меставывса организацијаслы  
отсөг сетөм вылө, а сја-жө быдлунја контрол нуө-  
дөм вылө государство возын обязателствојас отка-  
олыјасөн тыртөм куҗа, меҗым нөтөі отка овмөс ез  
кол обязателствојассө кадын да ставнас тыртөмыс.

Щоктыны партија райкомјассө торјөн инструк-  
тирујтны колхозса јачејкајассө сы јылыс, мыј налөн  
мог нуөдны массөвөј уж откаолыјас пөвсын, код-  
јас олөны колхозса территория улын.

Ужалыс откаолыјасөн, кодјас бура тыртөны  
государство возын обязателствојас, колхозјасө пы-  
рөм куҗа выл ғы колө кыпөдны щөщ колхозјаслыс  
бур ужјас, налыс зајточнөј олөмө воөдчан туж вы-  
лын вермөмјассө петкөдлөмөн, кулаккөд да сылы  
отсасыјаскөд—лодырјаскөд, рвачјаскөд, прогульцк-  
јаскөд немјірітчытөма косасөмөн. Колхозникјаскөд,

кодјаслөн бостома ещажык лунужјас, колö нуöдны торја конференцијас.

5.

Щöктыны Коми Обкомлы да Гразовецса райкомлы нуöдны мерајас ектса парторганизаціјаос збылыс перестроитöм по алöм куға, партија ЦК да Крајком шуöмјас подув мвылын, а не сöмын форма сертыс,— сізі, медем быд јачејкакöд, кандидатскöј группакöд да партијно-комсомолскöј јадрокöд вöлі пунктöма чорыд јитöд райкомсаң, медем райком вöлі тöдö быдлун кежлö быд јачејкалыс, быд колхозлыс состојаньöсö.

Щöктыны партија райкомјаслы политотделјаскöд öтүв нуöдны совхозјасын да МТС увса колхозјасын партсет перестроитöм öдјöжык помалöм могыс сізжö мерајас.

6.

Нуöдны чорыд тыш веркөссань вескөдлөм методјаскöд, самоөккöд, партијалыс да правительстволыс директивјас да асланыс шуöмјас олөмө пöртöм боксаң контрол абутöмкöд. Торјөн Коми ОБЗУ-лы да став РайЗО-јаслы быт колö прöверитны колхозјасын уж нормірујтöм куға практикасö, öтсöг сетöмөн да тöдмөдан ужөн быт олөмө пöртны сізім разрада сетка.

Докодјас ставнас јуклөм воғвылын, көјдыс, стракөвöј да көрым фондјас пунктöм бöрын, нуöдны быдлаын колхозјасын прöверка, мучкі-ö арталöмаöс

лунужјассö да нелучкiөн арталöм лунужјассö, код-  
јас мунöны паныд сiчим разрада сетка јылыг Нар-  
комæем да Крајзу шуöмјаслы — кiрiтавны.

7.

Сы вöсна, мыј Коми областувса торја рајонја-  
сын да Гразоведк рајонын торја колхозјасын тыда-  
лö ударникöс донјавтöм, щöктыны Коми Обкомлы  
да рајкомјаслы массово-полiтическöј да организаци-  
оннöј уж нуöдiгөн тудöдны колхозникјасöс стамiн-  
скöј ударникјас вылö, налы торја вiмаһнö да от-  
сöг сетöмөн налыг радјассö содтыны.

8.

Гразовецса рајкомлы нуöдны чорыд кое сiз  
шуана „мукöд ужјас“ да колхозыг бокыса нажет-  
кајас вылö лунужјас таргајтöмкöд да ЦКК РКI-лыг  
да партија Крајкомлыг шуöмјассö админiстратив-  
нöј управлeнческöј рöскöдјас колхозјасын чiнтöм  
јылыг пöртны олöмö.

9.

Коми Обкомлы да став рајкомјаслы Крајын ко-  
лö быт помавны докодјас јуклöм декабр 1 лунöз.  
Нојабр 15 лун кeжлö тыртны пролетариат госу-  
дарство воын став објазательствојас, а шабдi куæа  
Крајкомөн iндöм срокјасö. Тајö-жö срок кeжлö по-  
мавны һаһ вартöм, прöверитны кызи вiзöны һаһ  
да, торјөн-һин кöјдысјас, һекызи һе лeзны меd һајö

пөсалысны да шыкысны, та мөгыс аскадын костыны  
најос да зырјавны.

докодјас да урожај јуклөм куҗа кампањнө ко-  
лө нуөдны меставывса парторгаңизаціјас збыл  
вескөдлөм улын кыҗи ыжыд политическөј кампањнө,  
сіз, медем рајонувса оргаңизаціјас төдмалысны до-  
кодјассө да рөскодјаслыг вескыдлуңсө быд колхоз-  
лыг да щөщ участвуйтисны лунужлыг донсө урчитө-  
мын— тајө лөө колхозникјасөс зајиточнөјө вайөдөм  
мөгын рајонувса вескөдлыгјаслөм практикескөј ужөн.  
Они-жө заводитны 1934 вога ыжыд урожај вөсна  
тыш нуөдны. Ставнас весавны көјдысјас, ремонті-  
рујтны виҗму инвентар, заптыны протравливајтөм  
вылө колан торјас, чукөртны пөјим, трунда, извест  
да петкөдны куйөд.

## 10.

Тајө вога бур урожај колө исползуйтны скөт-  
виҗөм паскөдөм вылө. Колхозса скөтвиҗөмын-удар-  
никјас крајувса слотлыг шуөмјас мед вөліны боје-  
вөј программаин скөт лыд да лыгтөм содтөмын,  
мөлоднак виҗөмын.

## 11.

Торјөн индыны Гразовецса рајкомлы да Ко-  
ротыгино, Бушуҗа, Миңкино совхозса политотдел-  
јаслы, мыј насаң колө нуөдны став мерајас совхоз-  
јасөс оргаңизаціја да овмөс бөкөаң јонмөдөм  
куҗа, медем тавосаң најө бөстисны рајонын јур-

нуодана ролсö социалистическөй скөтвизём паскөдөм куза.

Индыны Коми Обкомлыг вѣманъосö Мутычаса шабди совхозын шогмытөм уж вылө, кодi бостис урожайсö 2-3 пөв ичөтжыкөс областын шөркод петкөдласјас сертi. Щөктыны коми Обкомлы торјөн визөдны совхозөн шабди прөдукцја вөчөм да сдajтөм бөрсаң, а сја-жө i сыөн мукөд објазателствојас тыртөм бөрсаң.

## 12.

Щөктыны Коми Обкомлы да райкомјаслы, төлө-зыс колөм лунјасö, кыз почө јонжыка нуөдны ежа гөрөм да плөщадјас лөгөдөм, медем 1934 воын тулысгаң најөс почыс ужавны.

Нојабр да декабр төлысјас вөчны гөрөм плөщадјас, визјас да пөскөтина бурмөдөм вөсна, најөс кустарныкјасыс весалөм вөсна поход нуөдан төлысөн, төд вылын кутөмөн, мыј ојдлан визјас да мујас вылын, көни ытва дырјi олө јона визыв, кустјассö лоө мыјдөм кө колны, медем ез ну вына му-гінсö да ез кырөд.

## 13.

Щөктыны Коми Обкомөс да Гразовецса райкомөс төлын паскыда нуөдны ылыс учаскокјасса визјас перестроитөм, а сја-жө сарајјас, вевтувјас, рынышјас лөгөдөм, кодјас отсаласны вермасны вошөмјаскөд дај idравны урожай зера поводфа дырјi.

14.

Колхозјасын да совхозјасын производственно-финансовј планјас 1934 во вылө лөгөдигөн торја вһимаһһө пуктыны лөгөдөм севооборотјас натурас олөмө пыртөм да нуөдөм вөсна, көза площадьјас паскөдөм вылө, торјөн-һин ыжыд вһимаһһө пуктыны јаровј шобди көза паскөдөм вылө, сы вылө медбур мујассө бөрјөмөн да көјдысјас лөгөдөмөн.

15.

Виқму ужјас воыг итојассө арталигөн да 1934 вога тувсоз көза ужјас кежлө лөгөдчигөн, Коми областса да Гразовецк рајонувса парвјјнөј оргаһизацјајаслы колө аслыныс да колхозјас да сиксөветјас возын шөр мөгөн төв кежлө пуктыны — быт тыртны вөрлезан планјас, колхозјасын төдмөдана уж нуөдөмөн, мыј Војвыв Крајын колхоз лөб большевистскөјөн секи, тыртө-кө сјјө зөһнас јай срукөн ас вылас бостөм обязателствојас вөрекспорт куза (вөрлезөм, кылөдчөм, кырггысөм).

Крајком һөшта өтчыл индө, мыј 1934 во вылө производственној план колхозјасын лөгөдигөн тајө планыслөн быт нуөдана торјөдтөм јукөдөн мед вөли сујөма колхозјаслөн вөрексспорт вылө уж.

Инд. № 5299

№ 32  
ЛОН  
УР

РЕШЕНИЕ КРАЙКОМА ВКП(б)  
ПО ВОЗВРАЩЕНИЮ ПРОВЕДЕН В ИЖСНБ  
А. А. ДЕМЬЯНОВ

•

На основании...

Секретариат, Комитет по делам, Советская 24.

Цена 35 коп.  
дон ур

1035

93-651/528

8-

	Коми-3
	2-1262а

А. А. СЕМИЧЕВ  
ПО БОЛЬШЕВИСТСКИ ПРОВЕДЕМ В ЖИЗНЬ  
РЕШЕНИЕ КРАЙКОМА ВКП(б)

На коми-зырянском языке.

---

Сыктывкар, Коми Партиздат, Советская 24.